25րդ ՏԱՐԻ Թիւ 6709 — 30 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1908 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ — 9 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1326 — 12 Février 1908 — 25me année № 6709

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Ղրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 108 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 25 Ֆրք.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 փարա

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

10 PARAS

آرەولك
ارمنيجه يومى سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԻՒԹԵՐ

ԱՂՔԱՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Գերման գիտուն մը, Տօքթ. Ատոլֆ Վէպէր փորձ մը բրած է մեծ քաղաքներու աղքատ բնակչաց դժբախտութեան գլխաւոր պատճառները երեւան հանելու։ Գըտած է թէ անփորձութենէ զատ չորս գըլխաւոր պատճառներ կան ժողովրդեան աղքատանալուն։ Ատոնց առաջինն է ալքոլականութիւնը. թէ գինովութիւնը ո՛ր աստիճան պատճառ եղած է աղքատութեան ընդհանրանալուն, կարելի չէ երեւակայել. գինովութիւնը կը կործանէ ընտանեկան կեանքը, կը նուազեցնէ վաստակը եւ աշխատութեան անկարող կ'ընէ ենթական։ Մ. Նահանգաց մէջ 1897էն մինչեւ 1903, յատուկ յանձնաժողովի մը ձեռամբ կատարուած քննութիւններէն հաստատուած է թէ աղքատութեանց 25%ը գինովութեան հետեւանք է. եւ հանրային աղքատանոցներու մէջ ապաստանող աղքատներուն 50%ը գինովութեան պատճառաւ աղքատացողներ են։ Իրենց զաւակներն անհոգ ու անխնամ երեսի վրայ թողելու սովորած անկարողներուն 45%ը արբեցութեան հետեւանքով աղքատացած են, իսկ Համպուրկի մէջ աղքատներուն 50%ը գինովութեան պատճառաւ. Ժընեւի մէջ ալ գինովութեան հետեւանքով աղքատացողներուն թիւը 90% կ'ելլէ։ Հաշուի եղած է որ բովանդակ Գերմանիոյ մէջ, որուն ամբողջ բնակչաց թիւը 60 միլիոն է, տարեկան 2826 միլիոն մարք կը ծախսուի ոգելից ըմպելիի համար. Պաշտօնաթերթը կը գրէ թէ այս գումարին 1695 միլիոնը գործաւոր դասն է որ կը ծախսէ։ Համեմատութեան եզրերը զգալի ընելու համար կը ցուցուի նաեւ թէ գործաւորաց ապահովագրութեան տարեկան ամբողջ վճարմանց գումարն է 488 միլիոն մարք եւ հանրային ժողովրդական վարժարաններու համար եղած տարեկան ծախքը հազիւ կը հասնի 419 միլիոն մարքի։

Տօքթ. Վէպէր ժողովրդեան դժբախտութեան իբրեւ երկրորդ պատճառ կը ցուցնէ ժողովրդական հիւանդութիւնները։ Այս մասին նկատողութեան առնուելիք գլխաւոր պայմանը հիւծախտին, թոքախտին դէմ մղուելիք պայքարն է։ Գերմանիոյ առողջապահական վարչութեան պաշտօնաթերթին հրատարակած տեղեկագրերէն կը տեսնուի թէ Գերմանիոյ մէջ 100,000 հոգի կը մեռնի այդ հիւանդութենէն, եւ այս հիւանդութենէ վարակուածներու թիւն անոր տասնապատիկն է։ 15-60 տարեկան հասակին մէջ մեռնողներուն մէկ երրորդին մահուան պատճառը հիւծախտն է։ Ընդհանրապէս ծանօթ իրողութիւն մըն է թէ հիւծախտը գլխաւորաբար մեծ քաղաքներուն մէջ աւերներ կը գործէ. Օրինակի համար 1903ին ամբողջ Գերմանիոյ մէջ իւրաքանչիւր 100,000 բնակչաց 186ը թոքախտէ մեռած են, այս համեմատութիւնը Պերլինի մէջ հասած է 206ի, Պրէզլաուի մէջ՝ 304ի. Միւնիխի մէջ՝ 254ի. Տրէզտայի մէջ՝ 215ի, Վիեննայի մէջ 334ի, եւ Բարիզի մէջ՝ 387ի։ Հետեւաբար հիւծախտը որ մինչեւ վերջին ատեններս «Վիեննական հիւանդութիւն» կը կոչուէր, աւելի եւս «Բարիզեան հիւանդութիւն» պիտի կոչուի։ Վերջին տասը տարուան մէջ մեծ յաջողութեամբ եւ ապագայի համար լաւագոյն յոյսերով պայքար մղուեցաւ հիւծախտին դէմ եւ իրաւ է թէ հիւծախտի զոհերուն թիւը տարուէ տարի նուազելու վրայ է։ Այդ ախտին դէմ եղած պայքարին տեւական յաջողութեան համար ցուցուած լաւագոյն միջոցներն են կանոնաւոր կենցաղավարութիւնը, լաւագոյն բնակութիւններու ընդհանրացումը, ալքոլի չափազանց գործածութեան դէմ գիտակից պայքարը, հիւանդութեան բնութեան վրայ ժողովուրդին բացայայտ տեղեկութիւններ տալը եւ այդ ախտին դէմ դնելու համար անոր միջոցներ ընծայելը։ Կարօտ հիւծախտաւորները դարմանատուններ ղրկելու խնդիրը երկրորդական կարեւորութիւն ունի կ'ըսէ Տօքթ. Վէպէր։

Մեծ քաղաքներուն մէջ հիւծախտին հետ, ընդհանուրին համար աղիտաբեր են նաեւ սեռային հիւանդութիւնները որոնք ժողովուրդին աղքատ խաւերուն մէջ մեծ զոհեր կը տանին։ Աւելին կը հաստատուի սա իրողութեամբ թէ Գերմանիոյ մէջ միջին հաշուով, հանրային հիւանդանոցներու մէջ դարմանուող անձերուն մէկ տասներորդը նոյն հիւանդութեամբ վարակուած է։ Պաշտօնական տեղեկագիրներէն կ'երեւի թէ Գերմանիա այդ կարգի հիւանդներու համար տարեկան 150 միլիոն մարք կը ծախսէ։ Մեծ քաղաքներու բնակիչներուն մէջ լայնօրէն տարածուած է նաեւ ջղային հիւանդութիւնը։ Առտնին մատակարարութեան խնամքի պակասութիւնը հետեւանք է անոր։ Ընտանիքի մը նիւթական վիճակը կախում ունի նոյն ընտանիքին ծախքէն եւ եկամուտէն։ Տան տիկնոջ առտնին կառավարութեան կարողութիւնը մեծ ազդեցութիւն ունի գլխաւորապէս տան ծախքերուն վրայ։ Եթէ տան տիկինը գիտնայ թէ ինչ է առտնին տնտեսութիւնը եւ կարող ըլլայ իւրովանն այդ բանին նուիրել ինքզինքը, շատ քիչով կրնայ հաճոյալի բոյնի մը վերածել տունը եւ սննդարար ճաշերով պատրաստել ընտանեկան սեղանը. ընդհակառակը, եթէ տանտիկինը չկրնայ իր տունը կառավարել, մեծագոյն եկամուտներով իսկ տան մէջ գոհունակութիւն պատճառելը անկարելի է։ Հետեւաբար, Տօքթ. Վէպէր կը պահանջէ որ առտնին տնտեսութեան յատուկ դասընթացքներ բացուին։ Շատեր գոհ պիտի ըլլան եթէ վարժարանէ ելլող ոչ-բարեկեցիկ ընտանիքներու զաւակները փոխանակ տան մէջ անգործ պահուելու կամ ո եւ է գործարանի մը մէջ աշխատելու, թանիմաց եւ ժիր տանտիկնոջ մը քով խոհարարութիւն եւ տան կառավարութիւն սորվին։ Տօքթ. Վէպէր վերջապէս կը յիշէ գործի եւ պաշտօնի պակասաւոր ընտրութիւնը։ Տարակոյս չի կայ որ ընկերային վիճակներու դժգոհութեանց գլխաւոր պատճառը այն է որ տղաք իրենց համար բոլորովին անյարմար պաշտօնի մը կամ գործի մը կը դրուին թեթեւամտօրէն։ Շատ քաղաքներու մէջ ձրի վարժարաններ, դաստիարակներ կան, պատանիներու խնամատարութեան յատուկ ընկերակցութիւններ որոնք իրենց զանազան օգտակարութիւններով եւ բարի խրատներով մեծապէս կ'օգնեն ծնողաց պարտականութիւններուն կատարման, եւ օրանք «աղքատախնամ» մարմիններէն աւելի կատարեալ կազմակերպութեամբ կրնան օգնել, գործ եւ պաշտօն գտնել, ուշիմ, կարող բայց անպաշտպան տղոց։ Պաշտօնի մը ընտրութեան առթիւ գործէ հասկցող անձի կամ մարմնոյ մը խորհուրդն ու օգնութիւնը ոչ միայն լաւագոյն դարմանն է աղքատութեան այլ եւ մեծագոյն ատաղձը ժողովուրդին ապագայ ընկերային կացութեան բարւոքելուն։

Տօքթ. Վէպէր այսպիսի օգտակար մարմիններու ընդհանրացման պէտքը շեշտելով, իր ուսումնասիրութիւնը կը վերջացնէ սա անհերքելի ճշմարտութեան յայտնութեամբ թէ՝ «Ով որ տղայ մը կը փրկէ մոլութենէ, ընտանիք մը ազատած կ'ըլլայ։»

ԹԱՐԳՄԱՆ

ՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԵԾԱՐԵՆՑԻ "ՆՈՐ ՏԱՂԵՐ"Ը

Երբ մեր արդի բանաստեղծութեան մէջ այնքան ցանցառ են քերթողական հրատարակութիւնները, երբ մեր ամէնէն կարող բանաստեղծները անգամ շատ մը տարիներու շրջանին մէջ հազիւ երկու երեք հեղինակութիւններ պարգեւած են հայ բանաստեղծութեան, արդարեւ զարմանալի կը թուի որ Մեծարենց գրեթէ տարուան մը մէջ երկու հատորիկներ լոյս ընծայեց, «Ծիածան»ը եւ «Նոր Տաղեր»ը։ Ամէնէն լաւատես եւ բարեացակամ տրամադրութիւններով նոյն իսկ, տարիկա բնական բան մը չի թուիր եւ հետեւութիւններն ալ չեմ կարծեր որ նպաստաւոր ըլլան Մեծարենցի, քանի որ աւելին բան չվիտոր յատկանշէին բայց եթէ կարգ մը քաղուածք եւ կամ թարգմանութիւն, եւ աւելի ճիշդը կոյր զգացումներու ընդգուրթ յորդում մը կամ չպարտ ճառագայթում մը, վասն զի մանք մազի իրաւունք չվիտար տայինք իր գործերը դատելով եւ ճաշակելով՝ մեծ հաւաք մը, քերթողական առողջ երեւակայութիւն մը անսուանել զինքը, այնքան կանխահաս եւ հապշտապ հատորիկներ ընծայելուն համար հայ բանաստեղծութեան։

Մեծարենցի «Ծիածան»ը յուսացուածէն շատ աւելի համակրութեան արժանացաւ, ինչ որ քաջալերական եւ փաղաքուշ հանգամանք մըն ալ ունէր հոգիի սխալ դաշներգութիւններու, ամբոխային նախապաշարումներու եւ մշուշային պայմաններու սիրահար բանաստեղծին, որ սխրանօք կերպով իր քնարը կը թրթռացնէր բլուրներու տօթակէզ կատարէն, երգերու վրայէն, ծմակներու եւ ծործորներու մէջէն։

Ինչ որ առաւելապէս կը պակսէր Մեծարենցին, այսինքն հոգի եւ խորհուրդ, քննադատները լրացուցին, Մեծարենցի մացառներուն տակէն անոնք դաշտային շուշաններ քաղեցին, մարգերուն մէջ մանուշակներ բուսցուցին, ու ծործորին պահերուն կենդանարար սէգ մը պարգեւեցին, վերջապէս նոպաներուն՝ երջանկութեան լիլան, խոնջէնքներուն՝ յայտնի օրրանը, շողերուն ու փայլերուն՝ հրապոյր, եւ յոգնած միտքերուն ու տաղտկացող հոգիներուն ալ անհուններն բուժիչ հանգստաւանները, հեշտալիր բոյները եւ օթեւանները շնորհեցին։ Երբ Մեծարենց կը թափառէր գիշերներու, ցայգերու եւ խաւարներու մէջ, մանաւանդ փասուսայի մը լուսեղէն եւ տենդավառ սատսատումներով, քննադատներ լուսեղէն շաւիղ մը կ'առաջնորդէին զայն. լուսին տակ կը տանէին, առուներուն եզերքը՝ ուր գիշերուան սիրաշող ճառագայթները կը վէտվէտին ալեակներուն վրայ ու կ'ոսկեզօծեն զալարները, մինչ քաղցրալուր կարկաջը կը խառնուի թռչուններուն մեղմանոյշ խմբերգներուն, վերջապէս վսեմ եւ հոգեպարար գաղափարականի մը՝ որ ան կրնար թռչիլ ամբողջ հոգիով, ամբողջ երեւակայութիւնով եւ մարդկային ու քիչ մըն ալ amoureux սրտով, այս գեղածիծաղ եւ շնորհալի տեսիլներուն մէջ, փոխանակ աչքի մը կամ զգացումի մը թեթեւ ու պատրանալից ներդաշնակութիւնովը եւ կամ իտէալ գեղեցկութեան մը աքաաքին հրապուրող երեւոյթներովը օրօրուելու։

«Նոր Տաղեր»ը նոյն հանգամանքներով կը ներկայանայ գրեթէ, նոյն օրօրող եւ ներդաշնակ անուշութիւնով՝ ինչպէս «Ծիածան»ը. արձակ բայց ո՛չ խիզախ եւ աղէկամի թռիչներ, զգայուն բայց ո՛չ խորհրդապաշտ սաւառնումներ՝ մշուշներու, խոնկերու, զալարներու, աքերու եւ կուրծքերու մէջ, ուր տիրող տարտամութիւնը, թախծութիւնը, մտերմութիւնը, տարփանքը եւ շնչիւնը եւ սիրոյ ածած յուզմունքները այնքան անուշ կը նկարուին, ու այնքան աղու գոյներով կը պատկերանան։

Այսպէս քաղցրիկ մտամփոփումներով, հեշտալիր վերացումներով եւ գրաւուած ոգով կը կարդանք իր «Վայրկեան»ը, շերամի մը կողմէ արտադրուած ապլըշումներու պէս աղու, նա քիչ մը կը խռովէ մեր հոգիները, թեթեւ ալեծփանք մը կ'առթէ, որ կը վարդագունուի սալիկոյն ճաճանչներէն եւ հուրերը ծփանքին մէջ չենչող պարերգով մը կը ցուցադրէն ազանչելի հմայք մը գեղեցկութեան, գորով զգայականութեան։

«Ու կը փօթի ծովակն հոգուոյս մեղմօրէն,
Ու ալիք մը թեւը բացած կը վազէ,
Գրկել ափունքն իղձիս ոսկի աւազէ։»

Քիչ ետք իր մէկ քանի քերթուածները շարունակաբար հրապոյրէ կ'իյնան քանի մը խորթ բացատրութիւններով, եւ այլաբանութիւններով ու այն գեղեցիկ առեղնաշարը կը կորսնցնէ իր հմայքը, կարծես խմբերգին աղու դաշներգութեան եւ չքնաղ ելեւէջներուն մէջ խորթ եւ անկոչ ձայներ կը կոչեն, կարծես յստակ առու մըն է, ուր կիրտիր նման փայլուն ու շողշողուն եզերքի զմրխտագեղ սաղարթներուն մէջէն չեն քաղցրաձայն հոսող՝ որ մտէն անցած մաղեր մը գլորած կոպիճով կը պղտորի, կը տժգունի, դառն կրկնեբեկոյթով մը. ինչպէս «Ջուրէն դարձիս»ին մէջ.

«Շուրթներուն իր կեղ
Ու իր ճակատին՝
Զուլացքը ցրտին,
Ճակատին կրակ՝
Զուլացքը ցրտին,
Կարմիր սափորի
Ջուրէն սառնորակ
Յօղովը բերրի՝
Կակաչ ձեռքերու....։»

«Մտախոհում»ին մէջ. «Նուաղումին էջքէ անդի....» Աւելի վարը.

«Ու կը խայթէ իմ հոգիս պարապն այս հոծ կապոյտին,
Բիլ պատուհան լուսաթիլ՝ որուն փակեր է կոյսն հին։»

Աւելի վարը.

«Ու մշուշը կը լայննայ, ու մշուշը կը լեռնայ
Սրտերուն մէջ՝ ուր խորտակ խուրձերն ինկան գերկ գրկի։»

Եւ «Անդարձ»ին մէջ.

«Ուր ձեռքիս մէջ կը սառուրայ ձեռքիդ հրաշեկ ամփոփ.
Գործիս՝ Ճամբան՝ սառեր էր՝ տամուկ լոյս ու լուսինկայ։»

Ասոնց մէջ, գտնուած տարտամ եւ անիմաստ փոխաբերութիւններէն աւելի, տեսակ մը աններդաշնակութիւն կը թուածէ, տեսակ մը անբացատրելի անհասկնալիութիւն մը՝ որ խճող բացատրութիւններէ եւ լաւ չի շարուած պարբերութիւններէ կը ծնի, քան թէ ո եւ է գաղափարի կամ երեւակայական ոստումի վեհութեան եւ բարձրութեան սաթած խառկանքներէ։

Մինչ աւելի ետք «Սիրերգ»ը կը թըրթռայ քաղցրահնչիւն ջութակի մը լարերէն ու ճպոտէն, այնքա՛ն անուշ եւ այնքա՛ն յուզմունքով որ կը պարարտացնէ կարծես սրտերը կրքալից եւ թախծոտ անուշաբուրումով։

Մենաստանի խաղաղ կեանքէ մը վերջ բորբոքող սիրոյ հուրի մը բացարձակումը ունի Մեծարենցի սէրը, հրաշալի կոյսի մը, անծանօթ հուրիի մը եւ կամ իտէալ կնոջականութեան ու պաշտելի հաւատականութեան հանդէպ, կը սիրէ անոր տարփանքով գրաւուիլ, սիրոյ սարսուռը կրել եւ ամպային օթեւաններու մէջ ապրիլ օդին ու պարիկին հետ, բայց յետոյ սրտամաշութիւն մը կը պատէ զինքը, յուսաբեկ տարփականութիւն մը կը յայտնէ ու կարծես սիրար, տանելի՛ բաղձանք մը, որ որտաբուխ աղերս մըն ալ է՝ կ'ըսէ.

«Հոգիս բանտեցէք գիշակին մէջ Ձեր,
Ճերմակ բանալիներ Հուր դաշնամուրին,
Պըլշնեալ Թոյլեր, ոսկեգոյն կայծեր....։»

«Ջրտուք»ին մէջ ալ նոյն զգայականութեան տենչատուր կ'ըլլայ.

«Աղջնակ մը արիշին տակ նստած, չե՛ր կը կանչէ,
Որ յոգնաբեկ մըշակին օրօրի պէս կուգայ,
Հողը ծծեց ջուրերուն տարփանքն՝ որ դեռ հնչէ,
Ու հիմակ՝ թոյց՝ կը խոկայ իր երկունքին ապագայ։»

«Անշուքին» քերթուածքին մէջ Մեծարենց տենդալիր կ'արհամարհէ վարդին փուշերն ու շուշանին դժնիկները, մարգերը կոխոտելէն կը խիղճէ ծաղկանոցին, կուսանոցին մէջ, հոն տարփալիր սիրազգայութեամբ քանի մը շափրակներ քաղելու, արեւին կիզիչ ճառագայթներուն տակ տոչորելու նարինջնիները, ապագայ հիմնի մը կատարոյր նարնջածաղիկներուն համար. մինչ հիմա ջինջ անեզրին պատրանաքօղ զուարճութեան ու սրտատրոփ գեղահմայութեան մէջ վարդին գիրկը կը նետուի, տաւուղին ծոցը կը հանգչի, ու կ'ուզէ շուշանին անարատ ծաղիկները փրցնել ու վարդին հետ փունջ կազմելով կենդանի ու կենսունակ, սիրատարած ու սիրաբոյր անդուլներուն հետ առնչող դիւթականութեան հրաշալի վայելքին հետ ապրելու համար, — եկուր գիրկս սիրական, զատմեմ քեզ տաքը արեւին եւ զովը՝ լուսնին. ու կ'ըսէ ինքն ալ իր կողմէ անյագ տենչով մը.

«Եկուր անցնինք ծառաստանէն այս լոյսին,
Ու բացատրէն Գոյնին, Ձեւին ու Բոյրին,
Եկուր, հոգի՛ս, եկուր երթա՛նք միասին,
Մինչեւ Եզեմն աստուածային, մինչեւ կէն....։»

Մեծարենց իր «Աստուածամար»ին մէջ կ'ըղձայ՛ «Մեղեսիկի փոշի մշուշ»էն թափանցել, «Օղամանեակ»ի տենչը զգալ աղջկան, եւ յառաջանալ հեշտագնացօրէն! «Երազներու տաստափ ճամբայ»է մը։

«Անձրեւ»ին մէջ բոլորովին կ'աննիւթանայ կարծես, վսեմ եւ անտեսանելի ուղիի մը կը հետեւի, անձրեւին կայլակներուն խարշափումէն կը լճանայ հոգին, եւ ամէն անգամ որ կաթիլ մը օրհասական անկումը կը լսէ, կը զգայ տամուկ գիշերուան մը խորհրդաւոր թախծութիւնը, մենութեան մը դիւթական հեշտանքը եւ անկէ աւելի մելամաղձոտ ուշը, այնպէս որ կը խիզախէ որբեւայրի գիշերին մէջ լուրջ շուշան մը երազել՝ երբ կ'ըսէ. «Իմ որբեւայրի իրիկուններուս շուշանին վրայ լուրջ։»

Քանի մը քերթուածներուն մէջ վերնագիրներուն անորոշութիւնը եւ իմաստի տարտամութիւնը կը շեշտուի, ամպի մը, գորշ ամպի մը պէս որ երկինքին մէջ առկախ՝ մրափող տեսք մը ունի, անտեսէ՛ւ երկնքի մը մէջ, գոնէ չվայլելով արշալոյսի մը կամ վերջալոյսի մը վարդանըշոյլ փողփողունութիւնը որ կուգայ շողացնել. այսպէս վերնագիրներու տարտամութիւնը չեն կրցած փարատել տուներուն մէջ գտնուած հազուէպ շուքերը, խճողուած բացատրութիւնները, շտապով խմբուած բառերը ու առութիւնները, այնպէս որ մոլմքեցուցիչ կ'ըլլայ այնքան տարօրութիւն մը զգացումներու եւ գոյներու մէջ։ Մեծարենց տեղ տեղ իր ըղձացումներուն ովկիանին մէջ ընկղմող անտես ու աննշմարելի հոգի մըն է, ուղղութիւն չունեցող ալիք մը որ շրջան կ'ընէ մակերեսին վրայ, կամ նաւաբեկեալ մը որ իր տեսած անհունին տեսարանին ունայն պատկերներուն եւ պտրղուած նախճիրին ապաւորութիւնները չկրնար ամփոփել, այնքան օրհասական եւ տրամաթիք վայրկեաններէ ճողոպրելէ վերջ։ Աւելի վերձին մըն է, անըդըմար՝ իր գոյնզգոյն երանգաւորելին մէջ, դժուարին ընտրութեան կամ անյագ՝ թագրի ու գոյնի տրտաբերումին մէջ. եւ կամ անցորդ մը՝ որ պուրակին ու բուրաստանին չքեղութիւններէն հրապուրուած՝ անյագօրէն եւ անգիտակ կը վայելէ ու կ'ըմբոշխնէ ազանչելիքները։

Երբեմն ալ կը հանդիպինք շատ մը խորթին բառերու, անգործածելի, եւ բոլորովին անգործածելի տառանուտր բանաստեղծութիւններու մէջ, մանաւանդ որ ո՛չ աղուոր կը հնչեն ո՛չ ալ ներդաշնակութեան կը նպաստեն, կարծես բառարաններէ գտնուած բառեր եւ քմածին բարդութիւններ են որ կը հրամցուին անփոփխանկօրէն. «Այծնօրան, քուշայթ, յակուրջ, ցրուածն, ոսկինարգէս, շոգոլէ, ալուաբծ, չարանըճար, շարբաթ, այծամորդեր, թուխպ, մեղեդքով։» Նաեւ զարմանալի է որ դեռ «շերթ» գործածութենէ բոլորովին ինկած ու ճապաղ բացատրութիւնը կը տեսնուի շատ յաճախ։

«Այգային»ին մէջ շատ մը նախադասութիւններ բոլորովին առկախ մնացած են, շատ մը նկարներ ամբողջ չեն եւ անորոշութիւնը կը տիրէ սկիզբէն մինչեւ վերջ։ Չկան գրաւիչ խորհրդապաշտութեան մը կամ մելամոլ բնապաշտութեան հոգեգրաւ խայտանքները ու ցնծօրօր զգեւութիւնները՝ վսեմ խորհուրդներով պարփակուած։ Նաեւ տեղ տեղ շատ մը անյարմար եւ անաղու նկարներ եւ անճիշդ բացատրութիւններ սպրդած են վարդանըշոյլ քօղերով։ Ինչպէս. «Մշուշը մըղուսալաթեր կը փռէ», «շուրջ ջուրերուն», «խմբերգը արծաթի», «խմբերգը կ'անձրեւէ», եւ ուրիշ քերթուածներու մէջ, «ճնճղուկներուն կը կարկաջէ հոն խմբերգ», «գարնան հիւղը» եւ «հովիկը կը պղպջայ...»։

Մեծարենց «Մրսուր»ին մէջ շատ աւելի բարձր գաղափարականի մը, մարդկային տառապարբոք տենչանքի մը կը ձգտի, կարծես կեանքը վայելողի մը, անոր քաղցրահամ բաժակը միայն ըմպողի մը գոհունակ եւ երջանիկ ոգեւորութեան մէջ. կը ցնծայ, կը խանդաղատի վայելքի ու տարփանքի գիրկերուն մէջ, համբոյրներու եւ ողջագուրումներու պաշտօն ու ողջապատանքով զգացումներուն մէջ, որովհետեւ այն որ կը զգայ՝ կ'ապրի։ Սակայն հեռահեղ մահող կրակի մը մոխիրները կը սկսի նշմարել, յուսահատութեան եւ վախճանականութեան մանգաղին շողալը կը տեսնէ, կը սարսռայ, կ'ահաբեկի, կ'ուզէ քամել ծծել հեշտանքը, շըրթունք շրթունքի վերջին խանդը ըմպել, սիրոյ եւ աւելին գաւաթին մրուրը սակայն չմեղմացներ դառնութիւնը, ահա՛ կ'երթայ ան... կը ճողոպրի, կը վերջանայ... գաւաթը... յետոյ մրուրը... վայրկեանի մը հեշտանք միայն. ահա եւ բաղի մը պէս կ'անհետանայ ամէն բան, սգաւոր դալուկը կը պատէ սրտերը, դառնութիւնը կ'աղտեղէ հոգիները, ու բանաստեղծ կ'երգէ յուզմունքով շեշտուբով, տեսուր ելեւէջներով. իր զգայուն սրտին կրած պատրանքը չկրնար մոռնալ, իրականութիւնը կը տեսնէ տրտմագին, ու կ'ըսէ...

«Շրթունքներս վերջին պուտն են ծարաւ,
Ու ես գարնան հիւղին տարփոտ շուքին տակ
Կը մեռցնեմ երկչոտ՝ բաժակն իմ բերնիս.
Դիրտ մը կայ հոն, զոր հեք հոգիս դժուարաւ
Ու դառնութեամբ կ'ըմպէ մինչեւ իր յատակ։
Հիւղին կոյսն է՝ որ մեռնող իմ սրտիս
Կը սեւցնէ հեծկլտուքով մը դիւրեր....։»

«Կը հեծծէ, ու չի՛ գիտեր թէ քարին
Փառաւոր սի՛րտ... ալ ինկաւ ցոլքին մէջ խորին։»

«Իրիկուն»ը եւ «Հովեր» շատ հեշտալի են եւ քնքոյշ, զգացումները նուրբ եւ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —66—

ԿԱՍԹՈՆ ԼԵՐՈՒ

Լրագրի Մը Տարօրինակ Արկածները

ԴԵՂԻՆ ՍԵՆԵԱԿԻՆ ՏՌԱՄԸ

ԻԴ.

ԺՕԶԷՖ ՌՈՒԼԹԱՊԻԼԻ ԿԸ ՍՊԱՍԵՆ ԱՆՀԱՄԲԵՐՈՒԹԵԱՄԲ

— Հարկ չեմ տեսներ այս գործերուն մէջ խառնելու հայր Մաթիէօն, ըսաւ Ֆրէտէրիք Լարսան։ Այդ կէտը հաղորդեցի Պ. դը Մարքէի. բայց կ'երեւայ թէ պանդոկապետին սպանական խօսքերը անկեղծօրէն պատմուած են հարցաքննիչ դատաւորին միտքը։ Իմ կարծիքովս՝ Օր. Սթանկէրսընի սպանութեան փորձը եւ անտառապահին սպանութիւնը կը ներկայացնեն միեւնոյն դատական գործը։ Պառաւայ գութին մէջէն խոյս տուող Օր. Սթանկէրսընի սպանիչին վրայ հրացան պարպելով կարծած են վիրաւորել ու սպաննել զանի. Ճշմարտութիւնը սա է որ դղեակին աջ թեւին ետեւ անհետացած ատեն մարդուն տեղը սահած է։ Հոն մարդասպանը անտառապահին հանդիպած ըլլալու է, որ անշուշտ ուզած է ընդդիմանալ անոր փախուստին. Մարդասպանը իր ձեռքին մէջ ունէր դանակ մը, որով Օր. Սթանկէրսընը հարուածած է. այդ դանակով է որ անտառապահը սրտէն զարկած ու մեռցուցած է։

Այդքան պարզ բացատրութիւն մը ամենուն հաւանութեան արժանացաւ։ Կլանտիէի դղեակին գաղտնիքներուն չհասկցողներ շատ մը անձեր ալ այդպէս խորհած էին։ Ուստի հաւանութեան մրմունջ մը բարձրացաւ։

— Մարդասպանը ինչ եղած է, հարցուց նախագահը։

— Անկասկածօրէն պահուըտած ըլլալու է բակին մէկ մութ անկիւնը, եւ դղեակին մարդոց մեկնումէն յետոյ, որոնք դիակը կը տանէին, հանդարտօրէն կրցած է խոյս տալ։

Այդ պահուն ունկնդիրներուն մէջէն երիտասարդական ձայն մը բարձրացաւ։ Ընդհանուր ապշութեան մէջ ձայնը կ'ըսէր.

— Սրտին զարնուած հարուածի մասին համակարծիք եմ Ֆրէտէրիք Լարսանի։ Բայց իր կարծիքէն չեմ մարդասպանին խոյս տալու կերպին վրայ՝ բակին ծայրէն.

Ամէն ոք ետին դարձաւ. Պահապանները առաջ նետուեցան, լռութիւն հրամայելով։ Նախագահը զայրոյթով հարցուց թէ ո՛վ ձայն բարձրացուցած էր, ու հրամայեց որ անմիջապէս դուրս հանուի այդ մարդը։ Բայց նորէն լսուեցաւ միեւնոյն յստակ ձայնը, որ կը կրկնէր.

— Ե՛ս եմ, պարոն նախագահ, ե՛ս եմ, Ժօզէֆ Ռուլթապիլ։

ԻԵ.

ՈՒՐ ԺՕԶԷՖ ՌՈՒԼԹԱՊԻԼ ԵՐԵՒԱՆ ԿՈՒԳԱՅ ԻՐ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ՓԱՌՔԻՆ ՄԷՋ

Սոսկալի իրարանցում մը առաջ եկաւ։ Անհանգստութեան մատնուած կիներու ճիչեր լսուեցան։ Արդարութեան նկատմամբ ո եւ է պատկառանք չէին զգար ալ եւս։ Անխորհուրդ հրմշտուք մը սկսաւ։ Ամէն ոք կ'ուզէր Ժօզէֆ Ռուլթապիլը տեսնել։ Նախագահը աղաղակեց թէ սրահը պարպել պիտի տար, բայց ոչ ոք լսեց ձայնը։ Այս միջոցին Ռուլթապիլ զինքը հանրութենէն բաժնող վանդակապատէն վար կը ցատկէր, արմուկի հարուածներով ճամբայ մը կը բանար իրեն համար, իր տնօրէնին քով կը հասնէր, որ փղձկումով կը համբուրէր զինքը։ Ռուլթապիլ տնօրէնին ձեռքէն առաւ իր նամակը, գրպանին մէջ սահեցուց, դատարանին վերապահեալ մասը մտաւ եւ յաջողեցաւ մինչեւ վկաներու տեղը հասնիլ, հրելով, հրմշտկուելով, ժպտուն ու երջանիկ դէմքով մը, կարմիր գնդակի մը նման, երկու խոշոր ու խելացի աչքերովը լուսաւորուած։ Անգլիական քօսթիւմ մը կը կրէր, զոր իր վրայ տեսած էի մեկնումի օրը։ Բայց ի՜նչ վիճակի մէջ, Աստուած իմ։ Վերարկուն իր թեւին վրայ կը կրէր եւ ուղեւորութեան գասքեթը՝ ձեռքին մէջ։ Ռուլթապիլ փութաց ըսել.

—Պարոն նախագահ, ներողութիւն կը խնդրեմ. անդրատլանտեան շոգենաւը յապաղում ունեցաւ։ Ամերիկայէն կու գամ։ Ժօզէֆ Ռուլթապիլն եմ...

Ամէն ոք սկսաւ քրքջալ ու խնդալ։ Ամէն մարդ գոհունակութեամբ կը դիտէր այդ տղեկին ժամանումը։ Բոլորն ալ կը զգային թէ իրենց խղճին վրայէն ահագին բեռ մը վերցած էր. Շունչ առնել սկսած էին ունկնդիրները։ Ստուգապէս կը հաւատային թէ ճշմարտութիւնն էր որ իր հետ կը բերէր ան, հրապարակաւ յայտնելու համար... Բայց նախագահը զայրացած երեւոյթով մը կը յարէր.

—Ա՛հ, դո՛ւք էք Ժօզէֆ Ռուլթապիլ. լա՛ւ, ձեզի պիտի սորվեցնեմ արդարութեան վրայ խնդալ։ Սպասելով որ դատարանը զբաղի ձեր պարագայով, մինչեւ այն ատեն ձերբակալուած կը մնաք իմ դատական ազատ իրաւասութեամբս։

—Բայց, պարոն նախագահ, իմ ուզածս ալ աս է, պատասխանեց Ռուլթապիլ. եկած եմ արդարութեան սպասաւորութեան տակ դնելու զիս։ Եթէ իմ մուտքս աղմուկ պատճառած է քիչ մը, ներողութիւն կը խնդրեմ ատեանէն... Պարոն նախագահ, հաւատացէ՛ք որ ո՛չ ոք ինձմէ շատ արդարութիւնը չի յարգեր... բայց ներս մտայ այնպէս ինչպէս որ կրնայի...

Ու Ռուլթապիլ սկսաւ խնդալ։

—Տարէ՛ք զանի, հրամայեց նախագահը։

Բայց Պ. Հանրի Ռոպէր միջամտեց։ Նախ Ռուլթապիլը պաշտպանեց, լաւագոյն զգացումներով առաջնորդուած ցոյց տուաւ զանի եւ նախագահին հասկցուց թէ չէր կարելի չլսել յայտարարութիւնը այնպիսի վկայի մը, որ Կլանտիէի դղեակին մէջ անցուցած էր խորհրդաւոր շաբաթը, մանաւանդ որ այդ վկան կը յաւակնէր ապացուցանել ամբաստանեալին անմեղութիւնը եւ յայտնել մարդասպանին անունը։

— Մարդասպանին անունը պիտի ըսէ՞ք, հարցուց նախագահը ցնցուած բայց սկեպտիկ։

— Բայց, նախագահ, այդ բանին համար է որ հոս եկած եմ, ըսաւ Ռուլթապիլ։

Քիչ մնաց որ ծափահարէին ներկաները, բայց պաշտօնեաներուն «լռեցէ՛ք» աղաղակներուն վրայ, լռութիւնը վերահաստատուեցաւ։

— Ժօզէֆ Ռուլթապիլ իբր վկայ կանչուած չէ ըստ օրինի, ըսաւ Պ. Հանրի Ռոպէր, բայց կը յուսամ թէ իր դատական ազատ իրաւասութեան շնորհիւ նախագահը պիտի կրնայ հարցաքննել զանի։

— Լա՛ւ, պիտի հարցաքննենք, ըսաւ նախագահը։

Ընդհանուր դատախազը ոտքի ելլելով դիտել տուաւ.

— Թերեւս աւելի լաւ պիտի ըլլայ որ այս երիտասարդը անմիջապէս յայտնէ մարդասպանին անունը։

Նախագահը հեգնական վերապահութեամբ մը հաւանութիւն յայտնեց։

— Եթէ երբեք ընդհանուր դատախազը ո եւ է կարեւորութիւն չընծայեր Պ. Ժօզէֆ Ռուլթապիլի վկայութեան, անպատեհութիւն մը չեմ տեսներ որ վկան անմիջապէս յայտնէ իր մարդասպանին անունը։

Այդ միջոցին ճանճ մը թռչելն իսկ լսելի պիտի ըլլար դատարանին մէջ։ Ռուլթապիլ լուռ կը մնար, համակրութեամբ դիտելով Պ. Ռոպէր Տարզաքը, որ դատավարութեան սկիզբէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով վրդովուելէ ու անձկալից դէմք մը ցոյց կու տար։

— Պարոն Ժօզէֆ Ռուլթապիլ, ձեզ մտիկ կ'ընենք, կրկնեց նախագահը։ Մարդասպանին անունը կը սպասենք։

(Շարունակելի)

մայէչ, կը մատնեն թէ բանաստեղծին հոգիին մէջ մեծ տեղ մը, յուսաբեկ ու ընծալից հանգրուան մը կը կազմեն բաղձանքները, տենչանքները ու ցնորքները, և ան ծարաւի ու կրքատենչ ըղձանքով մը «չլլայի»ներու գողտրիկ շարքը կը հիւսէ ապրշումէ թելերով և ոսկի օղակներով.

«Ահ, ըլլայի՛, ըլլայի՛
Դաշտի ճամբու մը վրան,
Կամ սատրատը լերան,
Ուղեւորին ժամանման
Ըսպասող հի՛վ մը ըլլայի»

«Հով»ը տակաւին լի է քմահաճ արտացոլումներով, որոնք բնաւ չեն ազդեր սրտին իրենց անթափանցիկ ու անհրապոյր ելեւէջներով, ուսուցիկ ու նրբամիտ տարբերութիւններով։ Այսպիսի քերթուածներու մէջ գտնուող բարդութիւնը, նկարագեղ ճոխութիւնը և երբեմն յորդող փողփողունութիւնը կարծել կուտան որ հեղինակը շատ ներշնչուած է ժամանեան օբրանայշ բանաստեղծութենէն։

Մեծարենցի ամենէն ազնուական և հաճելի քերթուածներէն մին է «Լուսնակ Բուրիկ»ը, մաքրիմ խանդաղատանքով ակաղձուն՝ ուր օբրատենչիկ ու սարփատենչիկ զգացումները կը խառնուին քոյր աչերու, բոլորովին նուիրական ու անմահ պաշտումներու. հոն նրբութիւնը և ներդաշնակութիւնը գագաթնակէտին կը հասնին. զգացումի խայտաբղէտ թռիչները շատ ծիծղուն են և շատ ալ ցնծուն, նկարագեղ քնքշութիւններով և սխրալի քաղցրութիւնով լի, որոնք կը բաբախեցնեն սրտերը մտերմութեան մը և միանգամայն սարփալիր սիրոյ մը խառն հեշտանքով, այնպէս որ հոգիներն ալ կը պարարին միաթիք ու խորհրդաւոր երանութիւնով, ինչպէս նաև յաւիտենական հեռապատկերներով։

Հոն կայ մենութենէն ձանձրացողի, մտերմաբաղձի մը խանդավառ զգացում. ներսէն հոյլը, հոն կան անմեկնելի մը տատանող և անրջոտ զգայութիւնները որ կը պճնուին ոսկի երազներով.

«Ամ՛ հիկ ոսկեսար, այս գիշեր նորէն
Սարսռացի լոյսին մէջ երանական,
Եւ հոգիիս մէջ ինկան
Խայտանքի նոր թիթեռներ,
Ծիածանի սանդուխէն վեր՝
Նոր երանգներ տարօրէն»

Տ. ԽՕՐՍԻԽԵԱՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՑՐՏԱՌՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԻՐ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ

Գործարանաւոր առողջագործութեանց վրայ մթնոլորտային ներգործութիւնը ամենուս ծանօթ ըլլալով, միայն կ'ուզեմ ցոյց տալ թէ թռչնոց և պաղարիւն կենդանիներ միեւնոյն բնոյթը կրելով տաքարիւն կենդանիներէ կը տարբերին. այսինքն թռչնոց և տաքարիւն կենդանիներ զերօ աստիճանէն վար ջերմութեան մը, գրեթէ գործարանական անգործութեան մը կը դատապարտուին, ընդհակառակը սաստիկ տաքերու դիմանալով ամէն առեն. մինչդեռ տաքարիւններ զերօ աստիճանէն վար մինչեւ 20-25 աստիճան սովորական գործունէութեան մէջ մնալով հանդերձ հազիւ թէ արտաքին ջերմութիւնը ներքինէն քանի մը աստիճան բարձրանայ այսինքն 38-40 ցոյց տայ իսկոյն հիւանդագին վիճակ մը կ'առնեն. ուստի երբ ցուրտ ըսուի, բնական է թէ ամէնէն աւելի տաքարիւն կենդանիներն են որ կը շահագրգռեն մեզ: Եւ մենք այսօր տաքարիւն կենդանիներէն՝ մարդուն ցուրտին դէմ ցոյց տուած հանդուրժելիութեան միջոցին ցոյց տուած երեւոյթները, այսինքն օրգանական ցուրտը և իր հետեւանքները պիտի ուսումնասիրենք առանց խրթնութեանց մէջ մտնելու։

Ինչպէս ըսինք, մարդկային գործարանականութիւնը աւելի հաշտ կը թուի ցուրտին հետ. սակայն երբ ցուրտը ծայրայեղ ըլլայ, կամ աւելի, տեւական հանգամանք մը առնէ, տաքին պէս ուղղակի խել մը ակարութեանց մէջ կ'առաջնորդէ: Նախնիք, Հիպոկրատէն սկսեալ, բազմաթիւ հիւանդութեանց պատճառ միայն ցուրտը ցոյց կրնային տալ, այնպէս որ հին ժամանակի ախտաբանութեանց մէջ «Ցուրտին առաջ բերած հիւանդութիւնները» խորագրին տակ զատ գլուխ մը բացուած կը տեսնենք: Այսօր սակայն մանրէաբանութեան հսկայ քայլերուն հետ այս համոզումը կերպով մը մէկ կողմ ձգուելով, ցուրտը՝ մանրէներու և փոխանցիկ հիւանդութեանց դէմ պայքարելու համար կենսական զօրութեան (energie vitale) ընկճող միջոց մը կամ թէ տեսակ տեսակ հիւանդութիւններու անուղղակի պատճառ մը կը ճանչցուի. այսինքն, ցուրտը ջղային դրութեան խանգարում պատճառելով մարդկային կազմաւորութիւնը ի վիճակի չըլլար մնալ սաստիկ տարբերու դէմ կռուելու և հիւանդութիւնը ծայր կուտայ: Ուրեմն պէտք կ'ընենք այսօր հիներուն տեսութիւնը բոլորովին մէջտեղէն վտարել. դժբախտաբար միտական է տրուած պատասխանը: Ցուրտը դարձեալ շատ մը հիւանդութեանց բուն պատճառ պէտք համարենք, քանի որ կը պակսի դեռ գիտութեան խուսափուկ հիւանդութեան անուղղակի պատճառը ճանչնալու փաստը: Արդարեւ, ցուրտը միքրոպիկ հիւանդութեանց բովանդակ յատկանիշները ցոյց կուտայ. ցրտառութեան կը յաջորդեն դող, տաքութիւն, փռնգտուք, բայց ինչպէս խնդրին մէջէն ելլենք, երբ ցրտառութեան յաջորդող թոքատապի մը (pneumonie) առողջ պատճառը գիտնալով հանդերձ, տեսակ տեսակ հարբուխներու ալ ախտաբանական պատճառը չենք կրնար ճշգրտօրէն մեկնել. ինչպէս բացատրել սուր երիկամատապը (nephrite aigüe) կամ փամփուշտատապի պէս հիւանդութեանց առողջ պատճառը: Ինչ բանի վերագրենք ջղացաւութեան: (nevralgie) անդամալուծութեան, (paralysie) տեսակները որոնք առանց մանրէական աղակցութեան ցուրտին կրնան յաջորդել՝ վերջապէս դեռ հին տեսութիւնը կատարելապէս խախտած չէ: Ցուրտին թեթեւ տեւական, սաստիկ տեւական կամ սաստիկ բայց անցողական ըլլալուն համեմատ, այլազան ախտանիշներ կ'երեւին, այսինքն ցուրտին տեսակին համեմատ տարբեր տարբեր երեւոյթներ վերապրած է մարմինը. թո՛ղ թէ սա ալ տարիքի, սեռի և կազմի տեսակէտէն կը տարբերի անհատէ անհատ:

Ցուրտին դէմ մարդուս ունեցած դիմադրութեան աստիճանը որոշել շատ դժուար պիտի ըլլար: Առոյգ չափահաս մը զէրօէն վար մինչեւ 25 աստիճանի կրնայ տոկալ։

Երբ մարմնոյն ս և է մէկ մասին վրայ ցուրտը ազդէ, զգացող ջղաթելերու միջոցաւ տպաւորութիւնը կեդրոնին հաղորդուելով պահանջքին համեմատ նոյն մասին արեան երակները կծկուելով արիւնը դէպի կեդրոն կը մղեն. այսպէս մակերեւութային անարիւնութիւն՝ hyperhemie յառաջ բերելով. սակայն մակերեւութային անարիւնութիւն հրաւիրող պատճառին դէմ իսկոյն բնութիւնը կը պաշտպանէ և արիւնախառնում մը կը յաջորդէ. ահա՛ թէ ինչո՛ւ ցուրտի ենթարկուած տեղերնիս նախ կը գունատինք և յետոյ կարմրութիւն մը, ջերմութիւն մը կը յաջորդէ, հիւղ ծով մանող եղողի պէս: Երբ ցուրտը թեթեւ այլ տեւական է մարմինը չի կրնար պէտք եղած զօրութեամբ ցուրտին հետ կռուիլ և համեմատաբար թեթեւ ցրտառութիւն մը յօդացաւերու, ցնցղատապի (bronchite), թոքատապի պէս հիւանդութեանց ենթարկուելու պատճառ եղած կ'ըլլայ: Սէնաթօռ և Մանքիեվիչ կը յայտարարեն թէ ցրտառութենէ վերջ միքրոպիկ ախտերու շրջանին մէջ եղածին պէս, մեր մէջ գտնուող արիւնը hemoglobine կոչուած նիւթը պարունակելուն համար, կարմիր կը ներկուի։

Երբ ցուրտը սաստիկ եւ տեւական է ու մենք օրեր և շաբաթներ դուրսը մնալ ստիպուած ենք ճամբորդութեան մը և կամ արհեստի պատճառով, արեան խողովակներու կծկումը ա՛յն աստիճան սաստիկ կ'ըլլայ որ եթէ համեմատաբար մարմնոյն անպաշտպան մնացած մէկ մասը կորենք, ո՛չ ցաւ և ոչ ալ արեան հետք կրնանք նշմարել: Տօքթ. Հէնդըր հաւքարի ականջի մը վրայ այս բանը փորձելէ վերջ անզգայացուցիչ դեղերու չգոյութեամբ անդամահատութեան մէջ կիրարկած է. եթէ մարմնոյն մէկ մասն է որ այս աստիճան ցուրտի մը դէմ մնացած է, մորթին սա կամ նա կողմերը այրուցքի նշաններու պէս ուռեցքներ կը գոյանան. ասկէ զատ դուրս ցցուած և սրտէն հեռու մասերը ինչպէս են ոտքի և ձեռքի մատները, յետոյ քիթ ականջը կը սկսին փտախտ ենթարկուիլ և նոյն իսկ իյնալ: Անոնցմէ զատ, ընդհանուր յատկանիշներ կը սկսին տեսնուիլ. իմացականութիւնը կը պղտորի, զգայութիւնը կ'անհետի և վերջապէս անհանդուրժելի քուն մը կը ծանրանայ մարմնին վրայ, որ ա՛լ չարթննար: Ցուրտը իր ազդեցութիւնը աւելի շուտ կը գործէ, երբ հովով կամ խոնաւութեամբ ընկերացած է, որովհետեւ այսպէս մարմինը պատող տաք օդի խաւը վանելով, աւելի շատ ջերմութիւն կորսնցնելու պատճառ կ'ըլլայ. նոյնպէս՝ օդային փոփոխումը որչափ փութով տեղի ունենայ, այնչափ դէշ կ'ազդէ առողջութեան. Բօլ Պէռ 28 աստիճան տաք ջուրէ մը ձուկերը 12 աստիճանի մէջ դնելով ոչնչանալնին տեսած է, մինչդեռ տաքութիւնը աստիճանաբար իջնելով շատ լաւ կրնան ապրիլ: Օդային ջերմութեան յանկարծակի փոփոխում կրած առեն դարձեալ կրնանք ցուրտ առնել. օրինակի համար օդային հոսանքի մը առջեւ գտնուիլ, տօթալի տաք տեղէ մը դուրս ելլել, պաղ լոգանքէ մը վերջ անշարժութեան մատնուիլ եւայլն: Անոնցմէ մանաւանդաբար տարիքը առածներ զգուշանալու են: Ինչպէս կ'երեւի, մարմինը ուժգին, բայց ոչ-տեւական ցուրտի մը հետ աւելի շուտ կը համաձայնի քան թէ տեւական խիստ կամ թեթեւ ցուրտերու հետ: Վերջապէս, հիմա որ ցուրտին հետ սերտ մտերմութիւն մը կը մշակենք, զգուշացէ՛ք ընդարմացած ձեռքերնիդ կամ ոտքերնիդ տաքցնելու նպատակով կրակին մօտեցնելէ, որովհետեւ ինչպէս որ երկար առեն արիւնէ պակաս ս և է գործարանի մը այլասերելուն, մահանալուն պատճառ կ'ըլլայ, նոյն բանն է նաեւ վայրկենաբար ընդարմացած, թմրած անդամի մը մէջ արեան շրջանը վերանորոգելու համար եղած ճիգերը: Ուստի առանց պարտադրելու՝ նոյն տեղը գինիով կամ alcool camphré-ով շփելու է: Իսկ ծայր աստիճան և տեւական ցուրտի գործած աւերներուն հանդէպ,—ինչ որ երբեմն օրուան դէպքերուն մէջ կը կարդանք դժբախտաբար,—առանց ժամանակ ձգելու որ ենթական անզգայացման քունի մը մէջ ընկղմի (someil lethargique) ձիւնով մարմինը շփելու կամ պաղ լոգանք մը ընել տալու է, երբ տեսնենք թէ շնչառութիւնն ալ կ'արգիլուի, բոլոր Ռիխտէրի փունջացնող volatil հաւաքը քթին մօտեցնելու է, միեւ կորովին արուեստական շնչառութիւնը չմոռնալով։

Ցտեսութի՛ւն ընթերցողներս, հիմա որ խրախճանութեանց, չաւայառութեանց, գինեբերային աքնումներու շրջանը կը հասնի—կը հասկնաք անշուշտ թէ Բարեկենդանն ու պարահանդէսները ակնարկել կ'ուզեմ.—հիմա՛ որ երեկոյթներու տաք շրջանին մէջ կը գտնուիք, կրնաք գուշակել կարծեմ այլ եւս ձեր անխոհեմ մէկ ընթացքին հետեւանքները։

ԳԱՄԷՐ Ց. ՍԱՐՐԱՖԵԱՆ
Բժիշկ-ուսանող

ԱՌՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Բամպակեղէններու վրայէն իւղի բծերը անհետացնելու համար պէտք է մաքուր լաթի կտորի մը միջոցաւ քլորոֆորմով շփել բիծը, որ աննշմարելի ըլլալու աստիճան կ'անհետանայ։

ԶՈՒԱՐԹ ԺԱՄԵՐ

Զուարթախոհ բարեկամ մը հետեւեալ դիտողութիւնները կ'ընէ մեզ.—

Պատմութեան մէջ կը կարդամ թէ Դէնիսըն նշանաւոր գրագէտը պարապ թուղթի կտորի մը վրայ քերթուած մը գրելով այդ թուղթը 100,000 ֆր.ի ծախած էր: Ասիկա հանճար է: Վանտէրպիլդ ալ ալ կտոր մը թուղթի վրայ իր ստորագրութիւնը դնելով 100,000,000 ֆր.ի արժէք մը կրնայ տալ անոր. ասիկա ալ դրամագլուխ ոյժն է. Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը մէկուկէս ունկի ոսկիին վրայ արծիւի պատկեր մը դրոշմելով՝ 400 ֆր.ի արժէք մը կուտայ անոր. այս ալ դրամն է: Մեքենագէտը հինգ ֆր. արժողութեամբ նիւթ կ'առնէ, ժամացոյց մը կը շինէ անկէ եւ 100 ֆր. կը ծախէ, և ասիկա իր ճարտարութիւնն է: Վաճառական մը ապրանք մը կ'առնէ 3/4 ֆր. արժող և կը ծախէ զայն մէկ ֆր.ի. ասիկա ալ գործ, առուտուր ըսուածն է: Կին մը որ կրնայ 3—4 ֆրանքով շատ գեղեցիկ գլխարկ մը ծախսու առնել, նախամեծար կը համարի 27 մարք վճարել անոր. ասիկա ալ յիմարամտութիւն է: Բանւոր մը օրը 10 ժամ կ'աշխատի թիով և 3—4 թօնօ հող կամ հանքածուխ կը փորէ 4 ֆր. վարձքի համար. այդ ալ աշխատութիւնն է: Իսկ այս տողերը գրողը երբ իր ստորագրութիւնը դնէ 80,000,000 մարք արժող փոխանակագրի մը վրայ և տասը փարա չեն վճարեր անոր. ասիկա ալ ամէնէն աւելի արգահատելի վիճակն է։

Բարեմիտ տղան

Մեծ մայրը դրացի տղուն.

— Ակօբիկ, թոռս Մօքրիկը տեսա՞ր:

— Այո՛, անդիի փողոցին մէջ նոր շինուած տունին ներկարարը զայն տասնելու համար սեւ ներկի մը մէջ թաթխած վրձինը անոր երեսին ի վեր սրսկեց ու վրան գլուխը և դէմքը սեւ սեւ եղաւ:

— Ինչ կ'ըսես, ո՞ւր է ինքը հիմա:

— Հոգ մի ըներ, մայրիկ, գիտնալով որ վրան գլուխը այնպէս սեւ տեսնելով պիտի ծեծէք զինքը, բոլորովին մաքրեցի, ճերմկցուցի զայն:

— Ապրի՛ս զաւակս. ինչ ըրիր:

— Մօտը գտնուած կիրի փոսի մը մէջ խօթեցի և հանեցի...

Ծնողասիրական ջերմ բարեխօսութիւն

— Մեծ նեղութենէ մը պիտի փրկէք զիս, տէր իմ, եթէ յիսուն ոսկի փոխ տաք ինծի.

— Ասիկա անկարելի բան է:

— Ինչպէս անկարելի, դուք որ այնչափ հարուստ էք:

— Այո՛, բայց չեմ կրնար ձեռքէ հանել այդ հարստութիւնը, վասն զի հօրմէս մնացած յիշատակն է այդ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Հունգարիոյ պատուիրակութիւնը, ուրբաթ օրը, լիագումար նիստի մը մէջ շատ բուռն կերպով արտաքին գործոց նախարարին քաղաքականութիւնը քննադատեց: Առաջին ատենաբանը՝ ինքնակացութեան կուսակցութեան չափաւոր անդամներէն պատուիրակ Պ. Թալի, որ կը հաւանի Էլմաայցին, ցաւ յայտնեց թէ արտաքին գործոց նախարարը այնքան քիչ խօսած է Մարոքի գործերուն վրայ. նաեւ փափաք յայտնեց թէ Աւստրիա-Հունգարիա, որ հազիւ երկու տարի առաջ քիչ մնաց գործակցէր պատերազմի մը՝ Ֆրանսայի դէմ այդ գործերուն համար, հսկէ Ֆրանսայի ու Սպանիոյ ընթացքին վրայ՝ Ալճեզիրասի որոշմանց գործադրութեանը մասին: Ատենաբանը նաեւ ուշադրութիւն հրաւիրեց ազգային Ֆրանսայի ընելիքին վրայ: Ետոյ խօսեցաւ պատուիրակ Բէմէղի. նախ ցաւ յայտնեց որ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ նախարարներէն հունգարերէնի հմտութիւն չի պահանջուիր, որպէս զի այդ կերպով կարենան ուղղակի յարաբերութիւն ունենալ Հունգարիոյ խորհրդարանին և պատուիրակութեան հետ: Ատենաբանը գանգատեցաւ որ պատերազմական նախարարը, պետական պայմանագրութիւնը հաստատուելէն՝ այսինքն քառասուն տարիէ ի վեր, բնաւ Հունգարացի մը չէ եղած: Պ. Բէմէղի անուսական գտաւ արդի նախարար Պ. Պալիանի Հունգարացի մը ըլլալը, քանի որ անոր դերը բոլորովին կրաւորական է: Պ. Բէմէղի նաեւ խօսեցաւ Բոզենի մէջ Բրուսիոյ Պետութեան կողմէ լեհական կալուածներու գնման վերաբերեալ ծրագրին վրայ, ինչ որ Հունգարացիներուն ցաւ կը պատճառէ, Լեհերուն հետ անոնց ունեցած վաղեմի բարեկամութեան հետեւանքով: Ատենաբանը, սակայն, այդ մասին պաշտօնական գործօն միջամտութիւն մը չպահանջեց: Ուրիշ պատուիրակ մը՝ Պ. Պելա Բուզովսքի մատնանիշ ըրաւ երկրակալութեան հակումները կարգ մը տէրութեանց՝ Անգլիոյ, Գերմանիոյ և Ռուսիոյ: Զարմանք յայտնեց որ Աւստրիա-Հունգարիա Ռուսիոյ կը հետեւի միջազգային կարգ մը գործերու մէջ, փոխանակ անձնապէս գործելու, ինչպէս կ'ընէ Անգլիա: Հաճոյքով հաստատեց Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Իտալիոյ յարաբերութեանց բարւոքումը. փափաք յայտնեց որ Աւստրիա-Հունգարիա մերձենայ Ֆրանսայի: Հունգարիոյ նախարարապետ Տօքթ. Վէքէրլէ վիճաբանութիւնը ընդհատեց ընդարձակ ատենաբանութեամբ մը, պաշտպանեց արտաքին գործոց նախարար Պարոն Էրէնթալի հետ եղած վէճը և բացատրեց զայն, ըսելով որ ընդհակառակն Հունգարացիները պէտք է գոհ ըլլան Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարին քաղաքականութենէն: Նոյնպէս պատուիրակ Պ. Մէտտլիձիէն խօսեց, քննադատեց Գերմանիոյ քաղաքականութիւնը, որ, ըսաւ, բոլորովին ներհակ է Աւստրիոյ-Հունգարիոյ շահերուն: Ատենաբանը յարեց ի վերջոյ թէ Գերմանիոյ մասին Հունգարացիներուն բարեկամութիւնը պիտի նուազի, Հունգարացիներուն որոնք ամէնէն աւելի խանդավառ բարեկամներն էին Գերմաններուն: Արտաքին գործոց նկատմամբ կատարուող այդ վիճաբանութիւնները բոլորովին նպաստաւոր հանգամանք մը կը ստանան Պարոն Էրէնթալի համար։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Պոսթընէն Հավասի ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ.— Հարվարտի համալսարանին մէջ ուրբաթ օրը տեղի ունեցաւ Պ. Թառտիէօյի երկրորդ հրապարակախօսութիւնը՝ Անգլիոյ և Ֆրանսայի սիրալիր համաձայնութեան վրայ (տես Արեւելքի երէկուան թիւը): Պ. Թառտիէօ, ֆրանքօ-ռուս դաշնակցութեան նման, անգլօ-ֆրանսական սիրալիր համաձայնութեան ալ հրաժեշտ ըլլալը ցոյց տուաւ, ինչպէս նաեւ անոր դժուարութիւնները: Պատմեց թէ Էտուարտ Թագաւորը ի՛նչ կերպով բաղձացած էր այդ համաձայնութիւնը և թէ Պ. Տէլքասէ ի՛նչպէս բանակցութեան ձեռնարկած էր այդ նպատակով: Պ. Թառտիէօ բացարձակապէս յայտարարեց թէ Անգլիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ գաղտնի դաշնակցութիւն մը բնաւ գոյութիւն չունի: Սակայն յայտարարեց թէ Եւրոպայի արդի կացութենէն և Անգլիոյ ու Ֆրանսայի պետական մարդոց միջեւ փոխանակուած բերանացի յայտարարութիւններէն կը հետեւի որ Գերմանիա եթէ Ֆրանսայի վրայ յարձակի, Անգլիա պիտի միջամտէ ի նպաստ Ֆրանսայի:

ԻՏԱԼԻԱ

Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ աւարտեցաւ ծովային պայմանագրութեանց վիճաբանութիւնը: Ռուսան միջադէպ մըն ալ տեղի ունեցաւ՝ նախարարութեան կողմէ Նափոլի-Մէսինա-Բաթանէի շոգենաւային գիծին նկատմամբ եղած փոփոխութեանց խնդրոյն առթիւ: Պ. Պ. Բանթանօ և Դիլէչէ, սիկիլիացի երեսփոխաններ, քննադատեցին հանրօգուտ շինութեանց նախարար Պ. Պէրթոլինին: Օրինագիծը յառաջիկայ երեքշաբթի պիտի քուէարկուի: Նախարարութիւնը շատ մը կէտերու մասին զիջողութիւն ըրաւ՝ նաւահանգիստներու տեղական պէտքերուն և պահանջումներուն համար, սակայն ընդհանուր գիծերու մասին տրամադրութիւնները անփոփոխ մնացին: Այդ շահագործումը բազմածախս ըլլալով, նախարարութիւնը ինքն իսկ հոս կնքեց շոգենաւային գիծերու մասին ծրագրուած կարգ մը բարեփոխումներ, մանաւանդ շոգենաւային յաճախակի և աւելի արագ երթեւեկութեանց համար: Տակաւին անորոշ կը մնան շոգենաւային գիծերու մենաշնորհի և շահագործման աճուրդներուն արդիւնքները նաւագնացութեան մեծ ընկերութեանց ընթացքին հանդէպ, որոնք խնայողութեան համար միացած են, անկարելի ընծայելով ամէն տեսակ մրցում:

ՎԱՏԻԿԱՆ

ԵՒ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐԸ

Վատիկանի և կրօնական նոր գաղափարներու տէրերուն միջեւ կատարուող պայքարին մէջ օր չանցնիր որ նոր խրողութիւն մը տեղի չունենայ: Շթրասպուրկի կաթոլիկ համալսարանին ուսուցիչներէն Երհարտ աբբան վերջերս յօդուած մը գրած էր՝ նոր գաղափարներու դէմ հրատարակուած պապական կոնդակին առթիւ: Այդ յօդուածին մէջ ի մէջ այլոց կ'ըսէր թէ նոյն կոնդակը դժուարութիւններ միայն կը յարուցանէ Գերմանիոյ մէջ, ինչպէս նաեւ բողոք մը գերման բոլոր գիտուններուն կողմէ, մասնաւորաբար համալսարաններուն մէջ, ուր աստուածաբանական կաթոլիկ ճիւղերը ստորին կացութիւն մը ունին բողոքական և ուրիշ ճիւղերու հանդէպ: Վատիկան շատ զգածուեցաւ այս հրատարակութենէն և Corrispondenza Romana, որուն կէս-պաշտօնական ներշնչումները ծանօթ են, կ'ըսէ.

«Աւելի կամ նուազ կրօնական նոր գաղափարներու տէր գիտութեան սիրահարներու այդ անատառութիւնները և կեղծ կաթոլիկներու այդ գայթակղութիւնները պէտք է դադրին: Եկեղեցիին մէջ, կամ Եկեղեցիէն դուրս: Ամենապարզ պարկեշտութիւնը այդպէս կը պահանջէ։»

Երհարտ աբբան այդ մասին բացատրութիւններ հրատարակեց Kölnische Volkszeitungի մէջ. ցաւ յայտնեց թէ իր գրութիւնը, որուն միակ նպատակն է Գերմանիոյ կաթոլիկ աստուածաբանութեան շահերուն ծառայել, այն տեսակ եզրակացութիւններ առաջ բերած ըլլայ, որոնք բոլորովին անհամապատասխան են իր զգացումներուն: Երհարտ աբբան խոնարհաբար ներողութիւն կը խնդրէ Պապին հանդէպ ակնածութեան մասին թերացած ըլլալու երեւոյթը ունենալուն համար: Կը յայտարարէ թէ կը մերժէ վարդապետական սխալները կրօնական նոր գաղափարներու, զորս պապական կոնդակը կը դատապարտէ. նաեւ ամէն բանէ առաջ կ'ուզէ հնազանդ զաւակ մը մնալ կաթոլիկ Եկեղեցիին: Թան այս մասին կ'ըսէ.— «Հռոմ անգամ մը եւս առաջքը կ'առնէ Գերմանիոյ կաթոլիկ աստուածաբանութեան համալսարաններուն մէջ յայտնուող ինքնակացութեան կամեցողութիւններուն: Երհարտի այդ փութկոտ յետս կոչումը զայն գերծ չէ պահած պապական խստութիւններէն, և իբրեւ առաջին աղաղակութիւն Վատիկան զրկեց զայն պապական կրօնական հետեւորդութեան աստիճանէն։»

ԿԱԹՈԼԻԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԵՐՄԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Միւնխէնէր Նոյէստէ Նախրիխթէն կ'ըսէ թէ պապական հրամանով Շնիցեր բրոֆէսէօրը արգիլուեր է պատարագ մատուցանել և եկեղեցական խորհուրդները: Այդ պարագային առթիւ բանակցութիւններ պիտի կատարուին Պավիէրայի կառավարութեան և Վատիկանի միջեւ: Միւնիխի պապական պատուիրակին պաշտօն յանձնուեր է՝ Պավիէրայի կառավարութեան հաւանութիւնը ձեռք բերել Շնիցեր բրոֆէսէօրին դէմ հրատարակուելիք բանադրանքի մը համար, զրկելով զայն համալսարանին կաթոլիկ աստուածաբանութեան ուսուցիչի պաշտօնէն. բայց կ'ըսուի թէ Պավիէրայի կառավարութիւնը շատ տրամադիր չէ այդ մասին հաւանելու, վասն զի համալսարաններու արդի կացութեանը բոլորովին անհամապատասխան պիտի ըլլայ: Աւկսպուրկի, Բասաուի, Ռադիզպոնի և Միւնիխի եպիսկոպոսները իրենց թեմերուն աստուածաբանական ուսանողներուն արգիլեցին ունկնդրել Շնիցեր բրոֆէսէօրին դասախօսութեանց, գիտնալով որ անսաստողները ձեռնադրութենէ պիտի զրկուին:

— Ինսպրուքի կաթոլիկ աստուածաբանութեան համալսարաններն ալ պիտի բողոքեն՝ գերման զանազան համալսարաններէն եղած քննադատութեանց ձայն նկցելով; կը ծանուցուի արդարեւ թէ տեղւոյն համալսարանին մէջ եկեղեցական օրէնք երես ուսուցիչ Տօքթ. Վարմանտ նոր քննադատութիւն մը պիտի հրատարակէ պապական կոնդակին համար կրօնական նոր գաղափարներու մասին:

ՍՊԱՆԻԱ

Նախարարապետ Պ. Մաուրայի և ազատական կուսակցութեան պետ Պ. Մորէդի միջեւ կատարուած երկար խորհրդակցութեանց վրայ խօսելով, Սպանիոյ թերթերը կ'ըսեն թէ Պ. Մաուրա, վարչական կողմակերպութեան ծրագրին համար եղած ընդդիմութեանց հանդէպ, ձախակողմի կուսակցութեան կողմէ, աշխատեր է համաձայնութիւն մը գոյացնել Պ. Մորէդի հետ, սակայն չէ յաջողեր: Նախարարապետը պատրաստ է իր քաղաքականութեան նպատակը: Ազատական կուսակցութիւնը մինչ խստապահանջ է ընդհական ծրագրին և նահանգային ու թաղապետական իշխանութեանց իրաւասութեանց մասին: Կ'ըսուի թէ քիչ ատենէն նախարարական տագնապ մը պիտի ծագի և Պ. Տ-Թօ պիտի կազմէ նոր նախարարութիւնը: Ալֆոնսօ Թագաւորը, որ ուրբաթ օրը Անտալուզիայէն վերադարձած էր, նախագահեց նախարարաց խորհուրդի մը:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Ռայխսդակը ընդունեց շաքարներու մասին Պրիւքսէլի պայմանագրութեան յաւելուածը, ինչպէս նաեւ Պ. Պասէրմանի այն առաջարկութիւնը թէ շաքարի տուրքը 10 մարքի զեղչուի իւրաքանչիւր հարիւր քիլօյի համար՝ 1909 ապրիլ մէկէն սկսեալ եթէ մինչեւ այդ թուականը օրէնքներ հաստատուին՝ Գերմանիոյ պետական հասոյթները տարին 35 միլիոն մարք աւելցնելու նպատակով. Եթէ մինչեւ 1909 ապրիլ մէկ այդ օրէնքները չքուէարկուին, շաքարի տուրքին զեղչը նոյն օրէնքներուն գործադրութեան թուականէն պիտի սկսի:

ԷՕԺԷՆԻ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻԻՆ ԿԵԱՆՔԷՆ

Դիւյլըրիի պարտէզին մէջ շրջագայող Բարիզցիները տարւոյն մէջ երկու անգամ, յունվարին և յուլիսին, կը տեսնեն տարիքոտ ու ազնուական տիկին մը, որ համակ սեւազգեստ և գաւազանի մը կռթնած, յամրաքայլ կը ճեմէ պարտէզին ծառուղիներուն մէջ: Խոր տխրութիւն մը անջնջելի կերպով դրոշմուած կայ տիկնոջ ազնուատեսիլ դէմքին վրայ. շրջագայողները մերթ ընդ մերթ կանգ կ'առնեն և ցած ձայնով բաներ մը կ'ըսեն իրարու. մանչ ալ գլխարկնին հանելով բարեւ կը կենան յարգանօք: Մարիա Էօժէնիա Իղնացիա Օկիւսթինա կը կոչուի այդ տիկինը, Ֆրանսայի նախկին կայսրուհին, որ կը շրջագայի այն վայրերուն վրայ, ուր երբեմն իր գեղանի տարիքին մէջ ամէն օր կը զբօսնուցներ իր գեղեցկութեան ու շնորհքովը: Անիկայ կը գայ իբրեւ սգակիր մայր մը, որ կ'ուզէ վերստին տեսնել այն տեղերը ուր իր որդին խաղացած էր մանկութեան առեն: Այդ տիկնոջ աւելի իր որդւոյն կորուստն է որ կը սգայ: Պէատրիս Բիւվէյիէ հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը պատմէ կայսրուհիին կենցաղավարութեան վրայ.—Տարին երկու անգամ, իբրեւ կոմսուհի տը Բիէրֆոն, Բարիզ կ'այցելէ. ամէն անգամ ալ Գոնթինանթալ օթէլը կը բնակի, ուր իրեն յատկացուած յարկաբաժինին պատուհաններէն կը տեսնուի այն հանրային պարտէզը որ առենօք իր անձնական պարտէզն էր: Իր քարտուղարը Բիէթրի, պատուոյ տիկինը օրիորդ տ'Ալօնվիլ, երկու սպասաւոր և մէկ նաժիշտ, ասոնք են իր հետեւորդները: Էօժէնի Բարիզ բնական ուժեղ քաշուած կեանք մը կ'անցնէ. ամէն օր միեւնոյն ժամուն շրջագայութեան կ'ելլէ, օդը բաց եղած ատեն Դիւյլըրիի մէջ և անձրեւոտ եղած ատեն ալ Ռիւ տը Ռիվոլիի կամարներուն տակ. Օրուան մնացորդ մասն ալ կամ օթօմօպիլով պտոյտ մը կ'ընէ, կամ Միւզէն կամ Սալոնը կ'այցելէ և վերադարձին կ'ընդունի հին մէկ քանի բարեկամներու այցելութիւնները: Անգլիոյ իր բնակարանին մէջ ինքն է որ մեծ հաճոյքով և իր ընդածին շնորհովը կը կատարէ հիւրամեծարի պարտաւորութիւնները: Տեսակցութեան առեն կը պահուին սրարադական վաղեմի սովորութիւնները: Կայսրուհին վերջին աստիճան խստապահանջ է իր ճաշի ժամերուն կանոնաւորութեան. զանգակի ձայնին հետ անմիջապէս ճաշասրահ կը մտնէ: Ֆէրնպորոյի իր բնակարանին մէջ այնպիսի առարկաներ կան որոնք իր միածին որդւոյն մահը ազդարարող մօր մը վիճակը հաստատող վկաներ են: Էօժէնի այցելած է այն վայրը, ուր իր սիրելի Լիւլիւն Զուլուներուն հետ կռուած առեն վիրաւորուելով մեռաւ, և այդ ճիշտ տեղէն բազմաթիւ նիւթեր հետ բերած է, որոնք իր տան մէջ թանգարանի պէս պահուած են խնամքով: Իր որդւոյն մեռած ատեն կրած համազգեստին մէկ քանի կտորները, որոնց վրայ դեռ կը տեսնուին արիւնի մութ բծեր: Դամբանին պատերուն վրայ կախուած են Ափրիկէի կանաչ տունկերէն ճիւղեր, որոնց վրայ ինկած է Նափոլէոնի որդին. վերջապէս Ֆէրնպորօյի տունը սուգի խրախուսութեան մէջ մը վերածուած է. կայսրուհին թէ՛ ի բնէ և թէ իր դաստիարակութեան հետեւանքով շատ կրօնասէր է. այսու հանդերձ ի սկզբանէ անտի նախապաշարումներ ունի, և սպանիական ժողովրդային հին սովորութիւնները այսօր իսկ դեր կը խաղան իր կեանքին մէջ: Կնոջական բարձր կրթութեան եռանդուն կուսակից մըն է. և իր հետ տեսնուող անգլիացի պահպանողական տարիքոտ տիկինները շատ զարմացան երբ կայսրուհին Սօրպօն ղրկեց իր քրոջ աղջիկները: Իր հարստութիւնը շատ մեծ ըլլալու է. ֆրանսական կառավարութեան դէմ շատ տարիներէ ի վեր վարած դատը շահեցաւ վերջերս, որով պիտի տիրանայ այն գանձերուն որ պահուած են Լուվրի թանգարանին, Քոմփիէնիի և Ֆոնթէնպլոյի մէջ և Նափոլէոն Գ.ի ստացուածքն էին: Բայց ադամանդեայ իր նշխարները չկան հիմա. ծախուած են և այն թանկագին ու հազուագիւտ մանեակները, որոնք երբեմն Էօժէնիի հալանի սպիտակ կուրծքը կը զարդարէին, տոլարի իշխանուհիներուն ծոծրակներուն վրայ կը շողշողան այսօր:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Իսլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Վրանիայի օժ. հիւպատոս Պէշիր պէյի: Միւթէմայիզի աստիճան՝ Նապլուսի երեւելիներէն Աքթիւլհամիդզատէ Աբտիւլքէրիմ էֆ.ի և Մանիսայի հաշուակալ Սալիմ էֆ.ի: Սանիէի աստիճան՝ Միթրովիցայի հեռագրական ու թղթատարական տնօրէն Շէվքէթ պէյի:

ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆ.— Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ կապիտի առաջնակարգ վաճառական Հագոբ պէյի:

—Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ Մանիսայի կառավարիչ Մէհմէտ Կալիպ պէյի տիկնոջ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՀՍԱԼԷՆ վերատեսչութեան թարգմանութեանց սենեակին քարտուղարներէն Արթին և Արտէն էֆ.ներու տրտղոթ միւմէյիզութեան վերածուեցաւ:

ՄՈՒՀԱՐՐԷՄԻ ՑՈՒՑԸ.—Վաղը Մուհարրէմի 10րդ օրը ըլլալով, Կ. Պոլսոյ Իրանեան մը համաձայն, տօն գիշեր, Կ. Պոլսոյ Պալտանի մօտ մասնաւոր վայր մը «Աշուրէ» պատրաստուելով վաղը, ըստ սովորութեան, աղքատներու պիտի բաշխուի:

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, վաղը «Աշուրէ» պիտի բաշխուի բոլոր զինուորներուն և նմոյնները նախապէս Կայս. Պալատ պիտի մատուցուին:

—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց Համազգային Անկելանոցին մէջ ալ «Աշուրէ» պատրաստելով պատսպարեալներուն բաշխել:

ՇՈՒՆՑԻ պատուիրակութիւնը, հիւրամեծարներուն հետ, երէկ Պոլսոյ կողմը անցնելով այցելեց Եէնիչէրիներու ցուցահանդէսը և Սիւլէյմանիէ մզկիթը: Ետոյ Բերա դառնալով ռուսական դեսպանատունը հանդիպեցաւ և ապա Բերա Բէլէս գնաց: Կէս օրուան ճաշէն ետքը պատուիրակութիւնը նորէն Պոլսոյ կողմը անցաւ և Մեծ Շուկան այցելեց: Քիչ վերջը Պարսից դեսպանատունը երթալով այցելութիւն տուաւ դեսպան Միրզա Րիզա խանի: Պատուիրակութիւնը յետոյ Բերա վերադառնալով Շուէտի դեսպանատունը գնաց և պահ մը ետքն ալ Բերա Բէլէս:

—Մեծ-Եպարքոսը, աւէլի օրը, այցետոմսը թողուց Բերա Բէլէս: Արտաքին գործոց նախարարութեան թարգման Սատէտտին պէյ ալ նախարարին անունով այցետոմսը թողուց:

—Գերմանիոյ դեսպանը, աւէլի օրը, Բերա Բէլէս գնաց և այցետոմսը թողուց:

—Գերմանիոյ դեսպանը, վաղը երեկոյեան, սեղան մը պիտի տայ ի պատիւ չինական պատուիրակութեան: Ներկայ պիտի ըլլան նաեւ Շուէտի դեսպանը ու տիկինը և միւս դեսպանատանց պաշտօնատարներէն ոմանք:

—Պարսից դեսպանը, առաջին թարգման Ցավհանէս խանի հետ, երէկ իրիկուն փոխադարձ այցելութիւն տուաւ չինական պատուիրակութեան:

ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ.— Ինչպէս ծանուցուեցաւ, Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղը կրթական նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդական Մահմուտ Էսատ էֆ.ն, Սուլթանիէ վարժարանին տնօրէն Աբտիւրրահման պէյը և կրթական նախարարութեան խորհուրդին նախագահ Նայիլ պէյը հրաւիրած էր, որպէս զի ընդհանուր վարժարաններու դրութեան, վարչական կանոններուն և ուսմանց ծրագիրներուն բարեփոխման ու բարենորոգման մասին անոնց կարծիքները առնէ: Այդ պաշտօնատարները ներկայ գտնուեցան նոյն Խորհուրդին մէջ կատարուած խորհրդակցութեանց: Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղը, նկատողութեան առնելով խնդրոյն կարեւորութիւնը, նոյն պաշտօնատարներուն առաջարկեց որ գրաւորապէս և մանրամասնօրէն յայտնեն իրենց կարծիքները:

ԹԷՀՐԱՆԻ օսմ. դեսպան Շէմսէտտին պէյ, ինչպէս ծանուցուեցաւ, արձակուրդով Կ. Պոլիս պիտի գայ: Դեսպանատունը ծանօթ Պաթումի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Րէմզի պէյի որ Թէհրան երթայ՝ դեսպանին բացակայութեան միջոցին գործակատարի պաշտօն վարելու համար:

ՀՈԼԼԱՆՏԱԿԱՆ դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց խորհրդականին հետ։

ՊԱՐՍԻԿՆԵՐԸ. Մուհարրէմի 10րդ օրուան առթիւ, այս գիշեր սուգի արարողութիւններ պիտի կատարեն Վալիտէ խանին և ուրիշ խաներու մէջ։

Պ. ՕԹՕ, աւստրիական դեսպանատան խորհրդականը, երէկ Վիեննայէն Կ. Պոլիս ժամանեց Արեւելեան ճեպընթացով։

ՀՈՖՏԵՍԷՆ կը գրեն թէ Պարսից Շահին եղբայրը՝ Նուսրէթ-իւս-Սալթանա Նասրէտտին Միրզա, որ Հիճազ գացած էր, Ճիտտէէն Սուէզ ուղեւորելով անկէ ճամբայ ելեր է դէպի Գահիրէ։

ՍՊԱՆԴԱՆՈՑԻ ՏՈՒՐՔԸ. — Ձեռնհաս պաշտօնարանը բոլոր նահանգներէն մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեց սպանդանոցի տուրքերուն և անոնց մէկ տարուան քանակութեանը մասին։ Այդ տեղեկագիրները ժամանելէ ետքը պիտի գումարուի սպանդանոցի տուրքին համար կազմուած յանձնաժողովը և խորհրդակցութիւն պիտի կատարէ։

ՄԱՆԻՍԱՅԻ մէջ Միւլքիէի երկրորդական վարժարան մը պիտի հաստատուի։

ԻՏԱԼԻՈՅ կառավարութիւնը Սէն Մօրիս-է-Լազար պատուանշանին չորրորդ կարգը տուաւ Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Բանճայի։

ԱՏԱՆԱՅԷՆ կը գրեն թէ Դալէ Գաբուսըլ չուկան, որ վերջերս հրդեհէ մը այրեցաւ, սկսած է վերաշինուիլ աւելի ընդարձակ կերպով։ Այդ տեղէն մինչեւ երկաթուղիի կայարանը տանող ճամբան ալ պիտի ընդարձակուի։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ Բ՚անդաքուլէն իշխանը, առջի օր, Կ. Պոլիս ժամանեց և ռումանական դեսպանատունը իջեւանեցաւ։ Երէկ գիշեր դեսպանատան մէջ ճաշ մը տրուեցաւ ի պատիւ իշխանին։

ԻԶՄԻՐԻ հանրային առողջապահութեան և մաքրութեան աւելի եւս հոգ տանելու համար, ձեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց երեք բժիշկներ աւելցնել տեղւոյն առողջապահական մարմնոյն վրայ։

ՕԴԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ. — Երէկ ընդհանուր տեղացած ձիւնը գիշերը քիչ մը աւելի տեղալով այս առտու ամէն կողմ կէս թիզի մօտ ձիւնով ծածկուած էր, սակայն առտուն անձրեւը դադրած էր և օդն ալ համեմատաբար այնքան խիստ չէ՝ անցեալ տարուան հետ բաղդատելով։

—Օդերեւութաբանութեան մասնագէտներու ըսածին նայելով ձմեռը կ՚աւարտի փետրուարի վերջերը (Ն. Տ.), քանի որ հետզհետէ աւելի գիշերահաւասարի կը մօտենայ, սակայն այս տարի օր մը աւելի է և հետեւաբար դեռ երեսուն օր ձմեռ կայ։

—Էրզրումէն կը գրեն թէ դեկտեմբերին թէեւ ձմեռը թեթեւ էր, սակայն յունուարին սաստկացեր է ձիւնախառն փոթորիկներով և հիմա ջերմաչափը զերոյէն վար 23 աստիճան իջած է։

—Սըվազէն Կիւրին գացող ջորեպաններ և ուղեւորներ՝ քսան հոգի, դեկտ. 27ին, Ուլաշ գիւղախումբին մօտ ձիւնի փոթորիկի բռնուելով, դժուարաւ ազատուեր են. սակայն մէկ քանի անասուններ սատկեր են։

—Ռումանիոյ մէջ, ուր մինչեւ հիմա ձմեռը թեթեւ էր, վերջերս սաստկանալով Թուլչայի մօտ Դանուբ նոյէն սառեր է։

—Տրապիզոնէն ալխաբ առնելով ճամբայ ելած Նեճաթ շոգենաւը, որուն նը կատմամբ տեղեկութիւն չկար, փոթորիկին հետեւանքով Սինոպի նաւահանգիստը ապաստաներ է և այսօր Կ. Պոլիս կը ժամանէ։

—Սեւ ծովէն առջի օրը Կ. Պոլիս գալիք շոգենաւերը երէկ ժամանեցին, վասն զի Սեւ ծովի մէջ փոթորիկին հետեւանքով բաւական դժուարութիւն քաշած էին։

— Աւստրիական շոգենաւ մը, առջի իրիկունը, Միւրէֆթէի առջեւ ցամաք ինկած ըլլալով, նաւաձիգներ ղրկուեցան զայն ազատելու համար։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Եէնի Չարշը, Տիկին Մարիի տանը բնակող Տիկին Պեպրոյի իննասուն ոսկինոց ադամանդէ մէկ մատանին գողցուեցաւ առջի օրը և ոստիկանութեան իմաց տրուեցաւ։ Նոյն տան սպասաւորը՝ Բէթիքլի իբրեւ կասկածելի ձերբակալուելով, հարցաքննութեան ենթարկուեցաւ. նախ ուրացաւ, բայց յետոյ խոստովանեցաւ թէ սպասուհին՝ Սօֆիա գողցած էր մատանին և իրեն յանձնած. ինք ալ Ղալաթիոյ մէջ ոսկերիչ Բէեար ծախած էր զայն՝ 23½ անգլիական ոսկիի։ Այդ գումարը ոսկերիչին տրուելով մատանին ետ առնուեցաւ։ Սօֆիա ու Բէթիքլի ձերբակալուած են և քննութիւնները առաջ կը տարուին։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ երկաթուղիին 4րդ չաբթուան հասոյթը սապէս եղաւ իւրաքանչիւր քիլօմեթրի համար.—Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (578 քիլոմեթր) 5,516 ֆր. անցեալ տարին 521 պակաս և միւս շաբաթներէն ալ 5,309. Էսկիշէհիր-Գոնիայի գիծ (445 քիլոմեթր) 2,657, անցեալ տարին 1,300 աւելի և միւս շաբաթներէն 214 աւելի։

ՆՈՐԱՁԵՒ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԶԳԵՍՏՆԵՐՈՒ
Մասնաւոր ճիւղը
ՄԱՅԵՐ
Վաճառատուն
ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ
Մեծ ընդունելութիւն
կը գտնէ
ԻՐԱԿԱՆ ԱՆՓՈՓՈԽ ԳԻՆ
25 23

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՑՈՐԵՆ		Փարա
Առաջին ճերմակ օխան		49 -50
Երկրորդ »	»	48 -
Խառն	»	47 -
Զավտարը	»	44 -46
Կարծր առաջին	»	54 -55
» միջին	»	52 -53
» խառն	»	50 -
ԱԼԻՒՐ		Ղրշ.
Տեղական գլրմա Ա. Պարկ		98 -
» » Բ. »		96 -

Այսօր 3 վակոն Անատոլըի ցորեն ժամանեց.

ԹԵՓ		
Օխան 24 փարա		
ԻԱՐԻ		
Դանուբ	քիլէն	17½-18½
Ռումէլի և Մէրսին		17 -18

ՑՈՐԵՆԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

12 Փետրուար

Նիւ-Եորք	պատրաստ		106½.
»	մարտի	համար	.
» 1908	մայիսի	»	109.
»	յուլիսի	»	.
» 907	դեկտ.ի	»	107.
Լիվըրբուլ	պատրաստ		8.2⅜
»	յուլիսի	»	.
»	մարտի	»	.
»	մայիսի	»	7.11½
Չիգակօ	պատրաստ		.
»	յուլիսի	»	.
»	դեկտ.ի	»	.
Մարսիլիա	պատրաստ		.

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱՌՆ. ԺՈՂՈՎԻ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովը այսօր գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի. Ներկայ էին Կրօն. Ժողովէն՝ Տ. Տ. Գրիգորիս և Մովսէս Սրբազանները, Տ. Տ. Ղեւոնդ Դուրեան և Գրիգորիս Պալագեան վրդ.ները և Տէր Սարգսեան, Սանասարեան, Աչէեան ու Ճէպէճեան քահանաները։ Քաղ. Ժողովէն՝ Տիրան պէյ Աչնան, Տիգրան պէյ Աճէմեան, Վահան պէյ Սուրէնեան, Տիգրան Թօքաթեան և Մկրտիչ Ասատեան էֆ.ները։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԴՊՐԱՑ ԴԱՍՈՒՆ ԻՆՆԱՄՍԵԱՅ ՀԱՇՈՒԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ստացանք Ղալաթիոյ Դպրաց Դասուն մատակարարութեան հաշուեկշիռը — 1907 ապրիլ 19էն մինչեւ դեկտ. 31 — ուրկէ կը տեսնուի թէ նոյն մարմինը իրեն ամսուան կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ յաջողած է իր ծախքերը հանելէն զատ, բաւական գումար մըն ալ խնայել։ Իր հասոյթի միջոցները եղած են. կիրակի և տօնական օրեր եռաձայնի առթիւ շրջագայած պնակէն (18 անգամ) 2621 դրուշ, իսկ հինգշաբթի ու կիրակի օրեր՝ 486 դրուշ։ Իսկ նուէրներ տրուած է. Ս. Պատրիարք Հօրմէն մէկ օսմ. ոսկի, Դպրապետ Եդուարդ էֆ. Գուրալէօզեանէ 53 ոսկի, Տիրան էֆ. Լօքմաճեանէ 5 ոսկի, Եդուարդ էֆ. Գուրալէօզեանի ձեռամբ նուիրուած 30 ոսկի, Պէրպէրեան նուագահանդէսին ձեռամբ դարձեալ Գուրալէօզեան էֆ.է 12 ոսկի, Յակոբ Էսաեան և Արամ Աղուէրեան էֆ.ներէ մէկ մէկ ոսկի, Օրթագիւղի Հայ Համէթականներու Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ երգուած եռաձայն պատարագի առթիւ 5 ոսկի, Խասգիւղի Գալֆայեան Որբանոցէն՝ եռաձայն պատարագի առթիւ 150 դրուշ, Տիկին Խաչատուրեանի հոգեհանգստեան պատարագէն 2 ոսկի, Տիկին Մաքրուհի Թէրզեանի հոգեհանգստեան պատարագէն 80 դրուշ և մանրուք դրամներէն գոյացած դրամական շահ 13 դրուշ. գումար 15230 դրուշ։ Իսկ ելքը եղած է. Դպրաց ճաշի, ճամբու և սուրճի ու թէյի ծախք 1577 դրուշ Ս. Ստեփաննոսի տօնին առթիւ պատուասիրութիւններ 227 դրուշ, օրաթերթերու տարեկան ազդերու փոխարէն 120 դրուշ, Ներոգութեան և զանազան մանր մանր ծախքեր 308 դրուշ, Դիւանական ծախք՝ դիւանական պիտոյքներու համար գնուած տետրակ թուղթ եւայլն 19 դրուշ, Դպրաց դասու համար գնուած արոյրէ կնիք մը՝ 54 դրուշ։ Պաշտօնեաներու ամսական՝ Երաժշտապետ Լեւոն էֆ. Չիլինկիրեանի վճարեալ եօթը ամսական 1296 դրուշ, Մաէսթրօ Մանաս էֆ.ի՝ 4 ամսական 864 դրուշ, սպասաւորի՝ 200 դրուշ։ Դպրաց Դասուն եղած նուէրները՝ Երաժշտապետ Լեւոն էֆ. Չիլինկիրեանի տրուած նուէր՝ 864 ղրշ., Մաէսթրօ Մանաս էֆ.ի 216 ղրշ., երաժշտապետի օգնական Օննիկ էֆ. Խանճեանի՝ 216 ղրշ., Տ. Մաշտոց քհ. Գալֆայեանի (Ս. Ստեփաննոսի առթիւ) տրուած նուէր՝ 60 ղրշ. և եկեղեցւոյ պաշտօնեաներուն՝ 100 ղրշ., Երաժշտական պիտոյքներ, եկեղեցական երգերու համար՝ 220 ղրշ., աշխարհիկ երգերու համար՝ 307 ղրշ։ Կարասիներ. գնուած դրամարկղ մը իր կազմածներով՝ 853, Ուսումնարանի և Տնօրէն Խորհրդոյ սենեակներու կահաւորման՝ 567 ղրշ., ձայնագրութեան տախտակի՝ 205 ղրշ., բաստաւանի՝ 160, չափիկներու կառերուներու՝ 213, պատկերներու շրջանակներու և սենեակներու մանր մունր կարասեաց՝ 378 ղրշ.. Այս ամէն ծախքերէն զատ Դպրաց Դասը, ինչպէս կ՚երեւի այս հաշուեկշիռէն, իր դրամարկղին մէջ ունի 5066 ղրշ. արժողութեամբ արժէթուղթեր, և Սնտուկին մէջ՝ 1137 ղրշ. հնչուն դրամ, որով 6203 ղրշ.ի խնայողութիւն մը ըրած կ՚ըլլայ իրեն ամսուան կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ։ Հաշուեկշիռը կանոնաւոր կերպով պատրաստուած ու Դպրաց Դասուն պաշտօնական կնիքովը կնքուած է, իսկ ճշդութիւնը հաստատած են գանձապետ Դառնիկ էֆ. Բարսեղեան և համարտուղար Տիրան էֆ. Խ. Լօքմաճեան. Նկատի առնելով ուրեմն Ղալաթիոյ Դպրաց Դասուն այս գործունէութիւնը և իր ըրած 60 ոսկիի մօտ խնայողութիւնը, կ՚ուզենք այս առթիւ մէջ բերել թէ ինչո՞ւ այսօրինակ Դպրաց Դաս մըն ալ գոյութիւն չունենայ Բերայի մէջ, ուր նիւթական միջոցները աւելի շատ են։ Նկատի առնելով մանաւանդ տեղական հանգամանքները, կը տեսնուի թէ հոն աւելի՛ շատ կը զգացուի պէտքը եռաձայն խումբի մը։ Երբ Բերայէն շատ աւելի նիւթական անձուկ կացութեան մէջ գտնուող եկեղեցիներ եռաձայնի խումբեր կը կազմակերպեն և չեն քաշուիր ծախքեր ընելէ, անշուշտ անիմաստ և անըմբռնելի կը մնայ Բերայի պէս թաղի մը Թաղ. Խորհուրդին ցոյց տուած անհասկնալի հակառակութիւնը եռաձայնի մասին և սերտ վերաբերումը՝ միաձայնին հանդէպ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ, իր հետ առնելով Ա. գործ[illegible] [illegible] րիս էֆ. Ֆ[illegible], կէսօրէն յետոյ Կայս. Պալատ գնաց։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանին մէջ Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և Ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպ. Յովհաննէսեանի։ Ներկայ էին Տ. Տ. Գաբրիէլ և Մովսէս Սրբազանները, Տ. Ղեւոնդ Վ. Դուրեան և Տէր Սարգսեան, Սանասարեան և Աչէեան քահանաները։ 1. Սղերդի առաջնորդ Տ. Կարապետ Վ. Սրապեանի պաշտպանութեան համար ընդարձակ հանրագիր մը ղրկուած էր։ Ժողովը արդէն որոշած ըլլալով պահել զայն իր պաշտօնին մէջ, խնդիրը փակեալ նկատեց։ 2. Վանայ Առաջն. Տեղապահ Տ. Ներսէս Ծ. Վ. Խապաեան կը տեղեկագրէր թէ Լիմ անապատի միաբաններէն Տ. Դանիէլ Վ. 37 տարիէ ի վեր տարագրութեան մէջ անյայտ մնալէ յետոյ վերջերս յանկարծ երեւցած է Վանայ մէջ և ո և է պաշտօն խնդրած է։ Ժողովը նկատելով որ 37 տարիներ թափառական կեանք մը վարած է յիշեալ վարդապետը և նկատելով որ իր անցեալ կենցաղին որպիսութիւնը անծանօթ է, որոշեց իբրեւ Լիմ անապատի միաբան վանք ղրկել և առայժմ ո և է պաշտօն չի յանձնել։ 3. Ժողովը Գուզկունճուգի Ս. Լուսաւորիչ և Սէլամիէի Ս. Խաչ եկեղեցիներու քահանայից միացման խնդիրը դարձեալ նկատի առնելով, հարկ համարեց այս անգամ դարձեալ թէ՛ քահանայից դասուն և թէ Թաղ. Խորհրդոյ առանձին պաշտօնագրեր ղրկել և յանձնարարել որ այդ երկու եկեղեցիներու քահանայից դասուն միացման խնդիրը յաջողութիւն գտնէ։ 4. Տրապիզոնի առաջնորդ Տ. Էմանուէլ Վ. Պալեան, այս անգամ տեղեկագրելով թէ քաղաքին մէջ բնակող աչալուրկ Տ. Գրիգոր քհն. Թիրաքեան, քանի որ Արմաշու Դպրեվանքը ընդունուելու յարմար չէ դատուած, կը խնդրէր Ազգ. Հիւանդանոցի անկելանոցի բաժնին մէջ պատսպարել զայն։ Ժողովը հարկ համարեց պատասխանել թէ, այդ բաժնին մէջ եւս ընդունիլ անկարելի է, այլ պէտք է զայն պարտկել տեղւոյն մէջ։ Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ կարգ մը վարչական և տնտեսական խնդիրներով։

ՔԵՕԹԱՀԻԱՅԷՆ կը գրեն մեզ.— Քէօթահիոյ Հայերը, հակառակ երբեմն կարող Առաջնորդներ վայելած ըլլալնուն, վերջին երկու ու կէս տարիներուն կրթական ու կրօնական անկերպարան վիճակի մը մատնուած էին։ Աղաւնունի Վրդ.էն վերջ Պատրիարքարանը հոս ղրկեց Տ. Վահան Ծ. Վրդ. Յակոբեանը՝ որ հազիւ տարի մը մնաց ու մեկնեցաւ Պոլիս։ Ետքը Եզնիկ Վրդ. Պապազեանը ղրկուեցաւ հոս, որ ան ալ հազիւ քանի մը ամիս կենալով մնալ՝ դարձաւ նոյնպէս Պոլիս։ Այս վերջին անգամը ըլլալով՝ Կնդր. Վարչութիւնը Տ. Ներսէս Վրդ. Փէքմէզեանը նշանակեց, որ Անտաքիայէ Պոլսոյ ճամբով գրեթէ ամիս մը առաջ ժամանեց հոս։ Վիճակիս վարժարանները բարգաւաճ կացութեան մը վերածելու և եկեղեցիները կրօնական վեհութիւնով մը պայծառացնելու յոյսը ունինք Տ. Ներսէս Վրդ.ի հոս գալովը։ Ուրախալի է որ արդէն եկած օրէն գործի ձեռնարկելով հետզհետէ կազմակերպեց վարժարանի հոգաբարձութիւնը և աղքատախնամը։ Հոգաբարձութեան անդամ կարգեց Տեարք՝ Յակոբճան Զիւրիքճեան (Ատենապետ), Մարտիրոս Աւագեան (Ատենադպիր), Միհրան Սիմիթճեան (Գանձապետ), Սեթրակ Պիւրթեան, Հ. Յակոբ Աւագեան, Նշան Աբրահամեան, Թորոս Օտմանեան և Արտաշէս Տէր Մաթէոսեան, իսկ Աղքատախնամը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով. Տեարք՝ Տոքթ. Ս. Մարգարեան (Ատենապետ), Տոքթ. Օտմանեան (Ատենադպիր), Տոքթ. Ց. Միհրանեան, Յակոբճան Զիւրիքճեան (Գանձապետ), Կր. Ուչազեան, Դաւիթ Յովհաննէսեան, Ղազարեան Յակոբեան, Սմ. Տաքէսեան, Վ. [illegible] Ֆիթնըրճեան, Յովհ. Պօյաճեան, Բենօվէէ Տ. Պետրոսեան և Մարտիրոս Աւագեան։ Այս Աղքատախնամ մարմինը իսկոյն իր պաշտօնին ձեռնարկելով Մնաւորի օրերուն 7 Օսմ. ոսկիի գումար մը հաւաքեց, առանց տուն շրջագայելով։ Սակայն դեռ չենք գիտեր թէ ինչ եղան նախորդ երկու Աղքատախնամներու հաշիւները և դրամները, որոնց համար 2—300 և նոյն իսկ 400 օսմ. ոսկիի դրամագլուխ մը կը վերագրեն ասոնց. Տ. Ներսէս Վրդ. մտադիր է շաբաթ մը Աֆիոն Գարահիսար մեկնիլ տեղւոյն եկեղեցական և կրթական գործերը եւս մօտէն քննելու համար։

ՈՒՐՖԱՅԷՆ Գալուստ. Ժողովը և իբր [illegible] Տ. Փառէն վրդ. [illegible] Պատրիարքարանէն որ Տ. Գա[illegible]գին վրդ. Խաչատուրեան տեղւոյն [illegible] կարգուի։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ երէկ իր օրհնութիւնները տուաւ Գաթըգիւղի Նորապատ Տ. Գէորգ քհ. Անդրանիկեանի, որ երէկ առաջնորդութեամբ Սանասարեան Ս. Քհ.ի, ներկայացաւ Ն. Ամենապատուութեան։

ԴՊՐԵՎԱՆՔԻ մատակարարութեան համար 40 ոսկի եւս ղրկուեցաւ՝ գրած էր առաւօտեան թերթ մը երէկ և իրիկուան թերթ մըն ալ արտատպած էր զայն։ Սակայն ստոյգ աղբիւրէ կը տեղեկանանք թէ այդ տեսակ գումար մը այսօր չէ ղրկուած երբեք Դպրեվանք։ 3—4 շաբաթներ առաջ Ս. Պատրիարք Հայրը ղրկած էր 40 ոսկի և այն ատեն գրած էինք արդէն։

ԻԶՄԻՐԻ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին Հոգաբարձութիւնը վերջնականապէս կազմուած ըլլալով, իր առաջին նիստը գումարած և դիւանի ընտրութիւն կատարած է հետեւեալ կերպով. Յակոբճան էֆ. Գալըքճեան (Ատենապետ), Յովհաննէս էֆ. Գ. Փափազեան (Ատենադպիր), Գրիգոր էֆ. Բարսեղեան (Գանձապետ) և Ստեփան էֆ. Պարոնեան։

⁂ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին Տիկնանց Խնամակալութիւնը, որ ինչպէս յայտնի է, հոգ կը տանի եկեղեցւոյն բարեզարդութեան գործին, վերջին անգամ քաղաքին բարեպաշտուհի տիկիններէն և օրիորդներէն 5849½ դրուշ նուէր առած է (Մէճիտիէն 33էն) և եկեղեցական զանազան պէտքերու համար ծախսած է 4604¼ դրուշ, որով 1245¼ դրուշ պատրաստ դրամ մը ունի այժմ Խնամակալութիւնը։

⁂ Ազգ. վարժարաններու ի նպաստ փետր. 10ին տրուելիք պարահանդէսի մասին այժմէն պատրաստութիւններ կը տեսնուին, ամէն կերպով շքեղ երեկոյթ մը ընծայելու համար այդ պարահանդէսը։

ՀԱՆԳԻՍՏ Տ. ԲԱՐԹՈՒՂԻՄԷՈՍ ՔԱՀԱՆԱՅԻ. — Սապանճացիներս դժբախտութիւնը ունեցանք կորսնցնելու, կը գրէ մեր թղթակիցը, գիւղիս բազմավաստակ հոգեւոր հովիւը՝ Տ. Բարթուղիմէոս քհնյ. Ուզուն-Պետրոսեանը։ Հանգուցեալը վերջերս հիւանդացած ըլլալով, ամսոյս 24ին իր մահկանացուն կնքեց, խոր սուգի մէջ թողլով ամբողջ գիւղացին, որովհետեւ մեր եկեղեցին գոց պիտի մնայ այլեւս, ուրիշ քահանայ մը չունենալնուս համար։ Տէր Հօր մահը՝ հեռագրաւ հաղորդուեցաւ Վիճակիս Ս. Առաջնորդ Հօր ու Առաջն. Փոխանորդ Տ. Գարեգին Վ. Դ[illegible]նէլեանի։ Ն. Սրբազնութիւնը՝ Նիկոմիդիայէ հեռագրելով, ամսոյս 24ին Առաջնորդ գիւղս հասաւ Առաջն. Փոխանորդ Տ. Գարեգին Վ., իր հետ առնելով Տ. Բերովբէ քհնյ. Գրպէեանը։ Նիկոմիդիայէ գիւղս հասաւ նաեւ տեղւոյն Առաջն. Փոխանորդ Տ. Վահան քհնյ. Նաւասարդեանը։ Հանգուցեալ Տ. Բարթուղիմէոս քահանայի լուացման կարգը կատարուեցաւ նախագահութեամբ Առաջն. Փոխանորդին և մասնակցութեամբ Տ. Վահան ու Տ. Բերովբէ քահանաներուն։ Ամսոյս 25ի առտուն, Փոխանորդ հայրը [illegible] ի ներկայութեան երկսեռ հաւատացեալներու՝ Ս. Պատարագ մատոյց և հանգուցեալ Տէր Հօր օծումը կատարեց։ «Ողջոյն»էն առաջ, Տ. Գարեգին Վ. դամբանական մըն ալ խօսեցաւ սա բնաբանով. «Ուր եսն եմ, անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի»։ Օծման հանդիսաւոր արարողութենէն ու Ս. Պատարագէն վերջ եկեղեցական հայրերը պահ մը հանգիստ առին ու յետոյ կատարեցին յուղարկաւորութեան ու թաղման կարգը։ Հանգուցեալ Տէր Հօր մարմինը ամփոփուեցաւ գիւղիս ազգ. գերեզմանատան մէջ։ Հանգուցեալ քահանան 63 տարեկան էր և 1876ին քահանայ ձեռնադրուած էր Արմաշու Վանահայր հոգելոյս Տ. Խորէն արքեպիսկոպոսէն։

ՍՏԱՑԱՆՔ Տոքթ. Թորգոմեան էֆ.ի բժշկական ֆրանսերէն մէկ տեղեկագիրը՝ Sur un cas de choléra a Constantinople անունով։ Տոքթ. Թորգոմեան էֆ., որ քաղաքապետութեան մէջ Հանրային Առողջապահութեան Յանձնաժողովին անդամ է, ասկէ գրեթէ երկու ամիս առաջ Թահթաքալէի մէկ խանին մէջ քոլերայէ բռնուած ուխտաւորի մը վրայ դիտողութիւն մը կատարելով յիշեալ տեղեկագիրը պատրաստած էր այդ առթիւ։ Այդ բժշկական հմտալից տեղեկագիրը Կայս. Բժշկական Ժողովին մէջ ալ կարդացուելով մեծապէս գնահատուեցաւ։ Մայրաքաղաքիս մէջ հրատարակուող բժշկական թերթն ալ հրատարակեց սոյն տեղեկագիրը, որ հիմա առանձին ձեւով լոյս կ՚ընծայուի։ Տոքթ. Թորգոմեան էֆ.ի մօտոյ պիտի հրատարակէ նաեւ բժշկական երկու կարեւոր և շահեկան ուսումնասիրութիւններ՝ գրքոյկի ձեւով, որոնք նախապէս լոյս ընծայուած են արդէն տեղւոյս բժշկական հանդէսին մէջ։ Ջերմապէս կը խնդակցինք յարգելի տոքթէօրին՝ իր բժշկական յաջող ուսումնասիրութեանց առթիւ, որոնք արժանաւորապէս ի վեր կը հանեն իր գիտական հմտութիւնը։

ՄԱՍԻՍ Գրական Շաբաթաթերթի չորրորդ թիւը հրատարակուած է հետեւեալ ճոխ և շահեկան բովանդակութեամբ. — Կիրքին գերը քննադատութեան մէջ. Ենովք Արմէն.— Կիւսթավ Ֆլօպէրի «Մատամ Պովարի»էն անջատ պատառիկ մը. Թարգմ. վրդ. Գուշակեան. — Գաւառական բանաստեղծութիւն. Թլկատինցին. — Սիւլլի Բրիւտոմի երազը. Յովհ. Դաղանճեան. — Ալեկոծութիւն. Միքայէլ Գարատմէն. — Պիտի ապրիմ... Ռ. Սեւակ.— Հրաչքը (իրական պատմութիւն) Մաննիկ Ռ. Յ. Պէրպէրեան. — Բնութեան վէճերը (քմայք) Տիգրան Զիթճեան.— Սիրոյ բնազանցութիւնը (Արթիւր Շոբենհաուէր). Զարեհ Նէմճէ.— Ձիւնին հեքեաթը. Միսքոն Ասատուր.— Կեանքը. Յովհաննէս Պուէրզանեան. — Նրաղ մը. Սիւլլի Բրիւտոմի Տանիլ «Մասիս»ի 30 ոսկի պարգեւով մրցումը. Ձրի նմուշ մը կը ղրկուի ուզողներուն. Հասցէ՝ Պոլիս, Պապը Ալի Ճատտէսի, թիւ 38։

ՓՈՒՆՋ 2րդ թիւը հրատարակուեցաւ հետեւեալ շահեկան բովանդակութեամբ. — Նաւասարդ և Նաւակատիք (պատմութիւն և ուսանողական փշուրը) Նփրէմ Փափազեան. — Ձմեռնոտ չորեսարը Վաչէրամ Սիմէօնեան. — Դամբանական մը (Բարեղդ երեւելի վաճառականներէն Լուսիկեանի մահուան առթիւ խօսուած) Մ. Սամուէլեան. — Աղջնակի մը տապանագիրը (ոտանաւոր) Աղեքսանդր Փանոսեան. Ծովուն վրայ (ոտանաւոր) Օրիորդ Իւֆէմիա Կամիւտեան. — Հանգուցեալ Զաքարեան Գրիգոր էֆ.ի այրին ու զաւակները.— Օրուան երեւելի անձանց մանկը (Օրիորդ Զարուհի Նուպարեան, Տիգրան էֆ. Նուպարեան և Տիկին Փափրէն Ֆիւչիւքեան) Մաժիկոն վարժապետեան (կրթական աշխատաւորներ) Յովհ. Գ. Գոզմանեան. — Կուսակալ նոթեր՝ Ալիսկ, և վարկերեկութիւն՝ Սուրիա էֆ.։ Հասցէ՝ Կ. Պոլիս, Պալըգ Բազար, Նաֆիա խան, թիւ 16։

ՕԳՏԱԿԱՐ ԳԻՐՔԵՐ

	Գրշ.
Ուղեցոյց կանանց և օրիորդաց	5
Առողջապահութիւն երիտասարդութեան	6
Արուեստ հարստանալոյ	2½
Մարդը ֆիզիքական տեսակէտով	3
Թէ ինչ է խոտերէն	8

Մ. էֆ. Նազիկեանի գերմաներէնէ թարգմանած առողջապահական և գիտական սոյն օգտաշատ գիրքերուն վերջին օրինակները կը վաճառուին Կ. Պոլիս Չագմագճըլար, թիւ 24-26, Զարդարեան եղբարց գրատունը։ 3—1

ՅԱՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ 11 փետր.— Սակարանին անգործութիւնը կը շարունակէ։ Գործերը շատ սահմանափակ են։ Նիւ-Եորքէն առնուած լուրերու նայելով տեղւոյն Սակարանին մէջ տրամադրութիւնները լաւ չեն և այդ կացութիւնը Լոնտոնի ու Պերլինի հրապարակներուն վրայ ալ իր ազդեցութիւնը կ՚ունենայ։ Միայն ֆրանսական Ռանդին վրայ գործեր եղան և քսան սանդիմ վրայ դրաւ այն զատ երեւակայական զրոյցին հետեւանքով թէ Գերմանիոյ Այթէլ իշխանը այցելութիւն տուած է նախագահ Պ. Ֆալիէռի։ Օտար արժէթուղթերու գիները հանդարտ են և ռուսականներն ալ հաստատուն։ Օսմ. Միացեալը աւելի հաստատուն հանգամանք մը առաւ Սակարանը գոցուելու պահուն և 96.25 եղաւ։ Ռիօ Թինթօ տկար է։ Պղինձի գինը 59.15էն 60ի բարձրացած է։ Պալիա Գարաայտըն 451 գոցուեցաւ։ Կապարի գինը անփոփոխ է։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ հաշուեյարդարումը կը շարունակուի չափաւոր «ռըբօռ»ներով։ Նիւ-Եորքէն առնուած լուրերու նայելով ամերիկեան արժէթուղթերու գիները տկար են։ Հարաւային Ափրիկէի հանքային բաժնեթուղթերու գիները անփոփոխ են։

ՊԵՐԼԻՆ.— Նացիոնալ Պանքի բաժնետէրներուն յառաջիկայ ժողովին առաջարկուելիք շահաբաժինը, ամսոյս 18ին, հարիւրին 6ու կէս պիտի ըլլայ, մինչդեռ անցեալ տարի հարիւրին 7 էր։

—Նորտ Տոյչէ Լոյտի յառաջիկայ ընդհանուր ժողովին մէջ, Տոյչէ Պանքի տնօրէններէն մէկը վարչական Խորհուրդին անդամ պիտի ընտրուի, քանի որ նոյն Պանքը կը մասնակցի վերոգրեալ Ընկերութեան։

ՓԱՐԻԶ.— Գերմանիոյ կայսեր երկրորդ որդին՝ Այթէլ իշխանը, որ ուղեւորութենէ մը կը վերադառնար, այս առտու Բարիզ ժամանեց։ Ժամ 9ին ինքնաշարժ կառքով պտոյտ մը կատարեց՝ դեսպանատան մէջ կցորդին և կայսեր մէկ թիկնապահին հետ։ Իշխանը Ինվալիտ երթալով, երկար ատեն դիտեց Նափոլէոնի գերեզմանը։ Յետոյ այցելեց բանակին մուզէն։ Քանի անգամներ իր գոհունակութիւնը և զմայլումը յայտնեց։ Ժամ 1.50ին Բարիզէն մեկնեցաւ ճեպընթաց կառախումբով։

ՊԵՐԼԻՆ.— Պալթիկ ծովի իրաց վիճակին պահպանման համար կատարուող բանակցութիւնները ընդհատուեցան՝ Ալանտ կղզիներու մասին Շուէտի և Ռուսիոյ միջեւ ծագած անհամաձայնութեան մը հետեւանքով։

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տիթթոնի, վաղը, Երեսփ. ժողովին մէջ տասնըմէկ հարցապնդումներու պիտի պատասխանէ Հապէշիստանի վերջին դէպքերուն համար։ Պ. Տիթթոնի պիտի պարզէ Իտալիոյ գաղթային քաղաքականութիւնը։

—Կէս-պաշտօնական թերթ մը կը հերքէ այն լուրը թէ ռուսական նաւաբաժնին մօտերս Նափոլի ժամանումը քաղաքական որ և է կարեւորութիւն ունեցած ըլլայ։ Այսուհանդերձ նաւաբաժնին հրամանատարը Նիքոլա կայսեր ինքնագիր մէկ նամակը պիտի յանձնէ Իտալիոյ թագաւորին։

ՍՈՖԻԱ.— Ֆէրտինանտ իշխանը Բրագա ուղեւորեցաւ, հոն կատարելու իր ամուսնութիւնը Ռէօյս-Քէօսթրիցի իշխանուհիին հետ։ Յետոյ Սոֆիա պիտի դառնայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Էտուարտ թագաւորը, ամսոյս վերջերը, Բիարից երթալով, մարտ ամիսը հոն պիտի անցնէ։ Յետոյ Միջերկրականի մէջ պտոյտ մը պիտի կատարէ՝ Աղեքսանդրա թագուհիին և Վիքթորիա իշխանուհիին հետ։

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ մայր կայսրուհին մօտերս այցելութիւն մը պիտի տայ Անգլիոյ թագուհիին։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ կայսեր անդրանիկ որդին արուեստագիտական վարժարանը արձանագրուեցաւ՝ իբրեւ ուսանող մեքենաներու շինութիւնը ուսումնասիրելու։

ՎԻԵՆՆԱ.— Նոյէ Ֆրայէ Բրեսէ կ՚ըսէ թէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլըսքիի ազգականը՝ Բալէն կոմսը Վիեննայի ռուս դեսպան պիտի կարգուի, երբ Ուրուսով իշխանը վերջնականապէս հոս կոչուի։

— Նոյէ Ֆրայէ Բրեսէ կը հերքէ այն լուրը թէ Աւստրիոյ և Գերմանիոյ միջեւ գաղտնի համաձայնութիւն մը կայ։

ՓԱՐԻԶ.— Բարիզի մէջ ծաղկախտի քանի դէպքեր պատահեցան։ Հիւանդութիւնը բերած են Սպանիայէն եկող Գնչուներ։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

Երէկ Սակարանին մէջ գիներու քանի մը նկատելի ելեւէջներ տեղի ունեցան։ Օսմ. Միացեալը 104 ղրշ. 27 փր.ի բացուելով 104 ղրշ. 13 փր. ըլլալէ յետոյ, բարձրացաւ 104. 33 փր.ի. և գոցուեցաւ 104 ղրշ. 28 փր.։ Ռումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթերն ալ 174⅝ ֆր.էն 173¾ ֆր. իջնալէ յետոյ բարձրացան 175 ֆր.ի. իսկ այս առտու Օսմ. Միացեալը 104 ղր. 3¼ փր., Երկաթուղին 174⅞ ֆրանքի բացուելով, գործառնութիւնները խիստ ազնուորութեամբ կը շարունակուին դէպի բարձրացում։

—Սակարանի 15օրեայ հաշուեյարդարումը (liquidation) երէկ կատարուելով կանխիկ 13,000 Օսմ. Միացեալ, 3060 Ռումէլի երկաթուղի և 600 Ռէժիի բաժնեթուղթ ծախուելով, 1000 Օսմ. Միացեալի 100 ղրշ., երկաթուղիի հատին 37½ սանդիմ և Ռէժիի 10 հատին համար ալ 42½ ղրշ. «ռըբօռ» որոշուեցաւ (ինչպէս արդէն ըսած էինք, «ռըբօռ»ները առ ժամ պիտի ըլլան)։

— Հանքային արժէթուղթերու վրայ գործառնութիւնները տկար են։ Թրանսվալ 48—49 ֆր., Գօլտֆիլտ 26—28 ֆր., Բասանտրա 112—121 ֆր. և Պալիա Գարաայտըն 451—455 ֆր.։

— Անատոլըի երկաթուղիի արժէթուղթերուն 16 ոսկի 20 ղրուշ և պարտաթուղթերը 518-521 ֆր.։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 29|11 Փետրուար

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 % Փ. Կ.	Օ. Ռ.	104 28
Ամէնէն բարձր գին	»	104 33
Ամէնէն վար գին	»	104 13
Ռումէլի Երկաթուղի գոց	ֆր.	174 62
Ամէնէն բարձր գին	»	175 —
Ամէնէն վար գին	»	173 75

ԲԱՑՈՒՄ 30|12 Փետրուար

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 % Փ.Կ.	Օ. Ռ.	104 31
» » ժամ 7ին Փ.Կ.	»	104 31
Ռումէլի Երկաթուղի	ֆր.	174 87
» » ժամ 7ին	»	175 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	432 —
Անատ. երկթ. Պարտթ. Ա.շարք	»	521 —
» » » Բ.շարք	»	518 —
» » բաժնթղթ	Օ. Ռ.	16 20
Շիրքէթի Խայրիէ	»	43 —
Շիրքէթի Խայրիէ Համիտիէ	»	4 45
Օսմ. Ազգ. Ընկ.	»	4 17
Օսմ. Ծխախոտ		19 25
Թրամվէյ բաժնեթուղթ		8 82
» ժուիսանս		4 45
» պարտաթուղթ		472 —
Թրանսվալ	ֆր.	48 —
Տէպոզիթ Ջուրի ընկ.		323 —
Պալիա Գարա Այտըն Փ. Փ.		451 —
Միթիլի պանքա	Օ. Ռ.	5 —
Սալոնիքի պանքա		138 —
[illegible]		33 —
» [illegible]		26 50
Քարափ Իզմիրի		592 —
Լաւրիում	ֆր.	62 —
Զարթիլլա	»	19 —

ՍԹԻԼԱՆՑ

Օսմ. Միացեալ 1 օրուան	Օ. Ռ.	2 50
» » 8 »		6 —
Ռումէլի երկաթուղի	ֆր.	— —
Փոխ. Հրապարակ Օսմ. Պանքայի 6½ %		

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Անգլիական ոսկի	ղշ.	110 05
Ֆրանսական »	»	87 13
Բոլ Էմփէրիալ	»	92 —
Մէճիտ տարբերութիւն	»	108 07
Արծաթ մանրուք	»	105 10
Մէթալիք	»	101 —
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ռ.	8 69

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 11 Փետր.

Միացեալ Օսմ. պարտք.	բաց.	Ա. Ռ.	96 05
	գոց.	»	96 25
Ռումէլի երկաթուղի		ֆր.	178 25
Թրանսվալ		»	49 75
Օսմ. Կայս. Պանքա		»	716 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ		»	445 —
Պալիա Գարա Այտըն		»	451 —
Օսմ. մաքսատուն		»	— —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		»	96 77
Բրէտի Լիոնէ		»	1201 —
Ռուսական 5 %		»	97 15
Իտալական Ռանթ		»	103 10
Սպանիական արտաքին		»	94 30
Ջէք Լոնտոնի վրայ		»	25 170
Գերմանական Ֆրանս. Պանքայի		»	3 —

Painkiller

Ամէն ցաւերու դարման ամերիկեան համբաւաւոր դեղ։ Կեանքի [illegible] հիւը այնքան կարեւոր և պիտանի չէ որքան

"ՓԵՆՔԻԼԼԸՐ„Ի (ՑԱՒԱԲՈՅԺ)

մէկ շիշը, որ կարող է բժիշկներու շատ մը այցելութիւններէն ազատ պահել մարդ։

Փորհարութիւն, աղիքներու բորբոքում, որովայնի ցաւեր, ճճիներու և ատամներու խայթուածք, այրուածք, ճզմուածք և այլն ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ԿԸ ԲԺՇԿՈՒԻՆ։ Կը գործածուի նաեւ յոդացաւի, ջղատապի եւ ամէն ջղային ցաւերու համար։

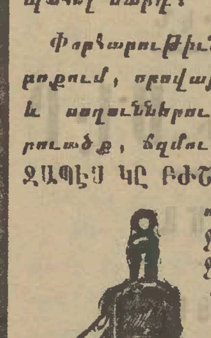

Կը ծախուի ամէն դեղարան և Սուրէթէ Բօ-Օղլու դեղ.։

Մթերանոց
եւ գործակալութիւն
Պոլիս
ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ ԽԱՆ
Թիւ 19
52—7

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷՏԷՆ

Շիրքէթը Խայրիէ վափօռլարը իչիւն վիրաստ իսթէճէք քեօմիւրին վափօռլարըն ղալիւէսի միւսթէմէլ միւնդարիճէյէ օլրաղընա վէ Էնիւրէն պիլ միւնագասա թալիպինէ իհալէ գըլընաճաղընտան թալիպ օլանլարըն բաղդամ իբթէսի վէ բէրլենեն կիւնլէրի սաաթ սէքիզտէն օն պիրէ գատար Շիրքէթը մէզքիւրէ մէճլիսի իտարէսինէ միւրաճաաթ պիլտիրմէլէրի իլան օլունուր։ Միւտիրիյէթ

Ֆի 28 քեանունը սանի 908

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՆՈՐ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Կայս. կառավարութեան բարձր հովանիին տակ ապաստանող գաղթականներու զետեղման ծախքին համար Երկրագործական Պանքային կողմէ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը այսուհետեւ ամէն ամսոյ սկիզբը պիտի կատարուի։ Պարգեւ չշահող տոմսակները ամբողջ տարի մը պիտի կրնան մասնակցիլ վիճակահանութեանց։ Ամբողջ տոմսակներու արժէքին հարիւրին եօթանասունհինգը պարգեւներու և ամորթիներու պիտի յատկացուի։ Ուստի սոյն վիճակահանութիւնը հանրօգուտ կերպով բարեփոխուած է։ Նոր կազմակերպութեամբ՝ տոմսակներուն թիւը պիտի ըլլայ 250,000, և ասոնցմէ 62,500 թիւ պարգեւ ու ամորթի պիտի շահին։ Ինչպէս կ'երեւի ստորեւ հրատարակուած յայտագրէն, մեծ պարգեւը 12,000 ոսկի է, և անկէ զատ՝ երկու, երեք, չորս, հինգ և վեց հազար ոսկիի նշանաւոր պարգեւներ ալ կան։ Տոմսակները զանազան ստորաբաժանումներ ունին. ամբողջ, կէս, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ։ Ամբողջ տոմսակին գին նշանակուած է երկու օսմ. ոսկի, կէսին՝ մէկ օսմ. ոսկի, քառորդին՝ կէս օսմ. ոսկի և մէկ ութերորդին՝ մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։ Տոմսակ գնողներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար՝ կէս, քառորդ և մէկ ութերորդ տոմսակներուն մէկ մասը չորս թիրաժի յատուկ երեքական կտորի բաժնուած է։ Յիշեալ կտորտկաւոր տոմսակները՝ մեճիտիէն 19 ղրուշի հաշուով՝ կէս տոմսակներուն գինը 36 ղրուշ է, մէկ քառորդինը՝ 18 ղրուշ, իսկ մէկ ութերորդինը՝ 9 ղրուշ։ Երկրագործական Պանքայի կեդրոնատեղիէն և կամուրջին գլուխը գտնուող մասնաճիւղէն մեծաքանակ տոմսակ գնողներուն հետեւեալ զեղչերը պիտի ըլլան. մէկ անգամէն 10 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 7. մէկ տարուան ժամանակամիջոցին՝ 1001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն %ին 8, 2001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 9. 3001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 10ը, և 10,001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 12. առաջին թիրաժը պիտի կատարուի 1324 մարտ 1ին, Հանրօգուտ Շինութեանց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ, ի ներկայութեան Պանքայի Վարչական Խորհուրդի անդամներուն, հաշուակալին և նշմական, հաշուակալութեանց Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքայի կողմէ կարգուած պաշտօնեաներէ կազմուած մասնաւոր մարմնոյ մը։

1324 տարուան յատուկ Երկրագործական Պանքային վիճակահանութեան յայտագիրը

Ա. ԹԻՐԱԺ (Մարտի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգումար.	Բ. ԹԻՐԱԺ (Ապրիլի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգումար.	Գ. ԹԻՐԱԺ (Մայիսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգ.մր.
1	600000	600000	1	300000	300000	1	300000	300000
1	200000	200000	1	100000	100000	1	100000	100000
1	100000	100000	3	40000	120000	3	40000	120000
2	40000	80000	5	20000	100000	5	20000	100000
5	20000	100000	15	10000	150000	15	10000	150000
15	10000	150000	50	4000	200000	50	4000	200000
50	4000	200000	275	400	110000	275	400	110000
275	400	110000	3150	200	630000	3150	200	630000
3150	200	630000	3500		1710001	3500		1710000
3500		2170000						

Դ. ԹԻՐԱԺ (Յունիսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգ.մր.	Ե. ԹԻՐԱԺ (Յուլիսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգ.մր.	Զ. ԹԻՐԱԺ (Օգոստոսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգ.մր.
1	300000	300000	1	300000	300000		400000	400000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	100000	100000
3	40000	120000	3	40000	120000	3	40000	120000
5	20000	100000	5	20000	100000	5	20000	100000
15	10000	150000	15	10000	150000	15	10000	150000
50	4000	200000	50	4000	200000	50	4000	200000
275	400	110000	275	400	110000	275	400	110000
3150	200	630000	3150	200	630000	3150	200	630000
3500		1710000	3500		1710000	3500		1810000

Է. ԹԻՐԱԺ (Սեպտ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգ.մր.	Ը. ԹԻՐԱԺ (Հոկտեմբ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգ.մր.	Թ. ԹԻՐԱԺ (Նոյեմբերի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգ.մր.
1	400000	400000	1	400000	400000	1	400000	400000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	100000	100000
3	40000	120000	3	40000	120000	3	40000	120000
5	20000	100000	5	20000	100000	5	20000	100000
15	10000	150000	15	10000	150000	15	10000	150000
50	4000	200000	50	4000	200000	50	4000	200000
275	400	110000	275	400	110000	275	400	110000
3150	200	630000	3150	200	630000	3150	200	630000
3500		1810000	3500		1810000	3500		1810000

Ժ. ԹԻՐԱԺ (Դեկտ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգ.մր.	ԺԱ. ԹԻՐԱԺ (Յունվ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգ.մր.	ԺԲ. ԹԻՐԱԺ (Փետրվ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգ.մր.
1	500000	500000	1	600000	600000	1	1200000	1200000
1	200000	200000	1	200000	200000	1	500000	500000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	400000	400000
2	40000	80000	2	40000	80000	1	300000	300000
5	20000	100000	5	20000	100000	1	200000	200000
15	10000	150000	15	10000	150000	10	100000	1000000
50	4000	200000	50	4000	200000	20	40000	800000
275	400	110000	275	400	110000	65	20000	1300000
3150	200	630000	3150	200	630000	300	10000	3000000
						750	4000	3000000
3500		2070000	3500		2170000	1250	800	1000000
						21600	200	4320000
						24000		17020000

ՀԱՍՈՅԹ

	Ոսկին 100էն
Իւրաքանչիւրը երկու օսմ. ոսկիի արժէքով վիճակահանութեան հանուած երկու հարիւր յիսուն հազար տոմսակներուն փոխարժէքը	50,000,000
	50,000,000

ԾԱԽՔ

	Ոսկին 100էն
Շահող թիւերուն համար տրուելիք հարիւրին 75ը	37,510,000
Գաղթականներու Յանձնաժողովին պատկանած հարիւրին 17ը	8,500,000
Ռէկլամ և վարչութեան ծախքերուն փոխարժէքը եղող հարիւրին 8ը	3,990,000
	50,000,000

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ.—Թէմէթթիւ Բրիօրիթէ 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 1908 փետր. 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող 30 թուակիր կտրօնին վճարումը, ինչպէս նաեւ միեւնոյն փոխառութեան վերջին յաւն. 1/14ի թիրաժին մէջ ամորթի ելած պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի Ղալաթիա, Օսմ. Կայս. Պանքայի կիշէներուն կողմէ։ Այդ կտրօններուն և պարտաթուղթերուն փոխարէն, որոնց պէտք է ընկերանան թուակիր պորտըրօներ, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ չէջարկութեան թուականէն 10 օր յետոյ պարտի ներկայացուիլ Օսմ. Կայս. Պանքայի սնտուկին, Ղալաթիա, վճարուելու համար։ 13—4

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.— Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ 9000 լիդր տէնաքիւրաճ ալիօ «Թիր Ուէժի Փրանսէզ» կոչուած, և %ին 75 Վէթիլէնէ և %ին 25 սէթէնէ խառնուած, առանց ծախքի յանձնելի Ղալաթիոյ քարափը, երկու անգամէն, 4500 լիդրը՝ 1908 մարտ 1/14ին, իսկ միւս մնացեալ 4500ը՝ յուլիս 1/14ին։ Առաջարկները կնքեալ պահարանով յղելու են, սակեդրամի հաշուով, մինչեւ 1908 փետրուար 6/19 կէսօր, Հանր. Պարտքի Վարչութեան։ Նուազուրդը որոշուած է կատարել կէս օրէն յետոյ ժամը 3ին և Վարչութեան որոշումը պիտի յայտնուի 1908 փետրուար 7/20ին։ Անոնք որ կ'ուզեն մասնակցիլ նուազուրդին, Վարչութեան Կեդր. Ստացուկը պարտին աւանդ ձգել իրենց հայթայթելիք ապրանքին արժէքին 10 %ը, իբր երաշխաւորութիւն իրենց առաջարկին։ Վճարումը պիտի կատարուի ապրանքին յանձնումէն յետոյ, որուն ընդունելութիւնը պիտի կատարուի Վարչութեան փորձագէտին կողմէ քիմիական վերլուծում ըլլալէ յետոյ։ 10—3

24/6 փետր. 1908

⁂

Ազդ.—1890ի Օսմանիէ 4% փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յիշեալ պարտաթուղթերուն 36րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղին, Ճըղալօղլու փողոց, Պոլիս, 1908 փետր. 31/13 մարտին։ 20—3

⁂

Ազդ.— 1890 ապրիլ 15/27 թուակիր կայս. հրամանագրին ԺԴ. յօդուածին համաձայն 1890ի 4% Բրիօրիթէ փոխառութեան պարտաթուղթերու թիւ 23 կտրօնները որոնց պայմանաժամը 1902 մարտ 1/14ին կ'աւարտի, եթէ երբեք մինչեւ 1908 մարտ 1/14 չներկայացուին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։ 14—9

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ ԷԺԻՓՍԻԷՆ

3% տոկոսաւոր և պարգեւաւոր սոյն պարտաթուղթերուն, 1886էն և 1893էն չէջբերութեան հանուած ամորթի վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1908 մարտ 1ին։ Այս առթիւ Օսմ. Կայս. Պանքան Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին, Պոլսոյ իր գործակալութեան և Բերայի իր մասնաճիւղին մէջ կ'ապահովագրէ այդ պարտաթուղթերը, հարիւրէն հարիւր վճարուելու (250 ֆրանք) վտանգներուն դէմ, չափաւոր գին մը փոխարէն։ 30—4

⁂

Ազդ.— Թէմէթթիւ Բրիօրիթէ 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1907 փետր. 1/14ին աւարտող այդ պարտաթուղթերու 18 թուակիր կտրօնները եթէ երբեք մինչեւ յառաջիկայ 31/13 փետր. չներկայացուին, ջնջուած պիտի համարուին։ 10—9

Ի Լ Ա Ն

Շէհր Էմանէթինտէն

Տէօրտիւնճիւ Տաիրէի պէլէտիյէ քասապխանէ լըք վէ միւթէֆէրրիաթը չէհրի 315, Պէշիքթաշտա Խաս Ֆըրըն ճատտէսինտէ սէքիզ նումէրօլը դահվէ իւճրէթինը չէհրի 210, Պէշիքթաշտա Խաս Ֆըրըն ճատտէսինտէ օնպիր նումէրօլը դուքքեան դահվէճի իւճրէթինը չէհրի 140, Պէշիքթաշտա Խաս Ֆըրըն ճատտէսինտէ օտուզ նումէրօլը էքմէքճի իւճրէթինը չէհրի 120, Պէշիքթաշտա Խաս Ֆըրըն ճատտէսինտէ էլլի նումէրօլը էքմէքճի իւճրէթինը չէհրի 120, Տօղուճլար Տաիրէի պէլէտիյէ քասապխանէ լըք վէ միւթէֆէրրիաթը սէնէվի 1820, Իսքիւտարտա վաքըֆ իսքէլէսինտէ թիւթիւնճի իւճրէթինը սէնէվի 1440, Իսքիւտարտա վաքըֆ իսքէլէսինտէ դահվէճի իւճրէթինը սէնէվի 1440 ղուրուշ։

1324 սէնէսինէ մահսուպէն թալիպլէրինէ իհալէ օլունմագ իւզրէ մեվգըի միւզայէտէյէ գօնուլտուղ պալատա մուհարրէր տէֆքասիւն վէ սաիրէնին հասըլ լաեգըլարընը պուլունտուրմագ իւզրէ չուպաթ կունէսինէ գատար իհալէի էվվէլիյէ վէ գաթիյէլէրի իճրա օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն խուզաթէ օն նիսպէթինտէ ագչէլէրի իլէ պէրապէր վագթը իլէ Շէհր Էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 28 քեան. սանի 323 3—2

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ. 2/14 եւ 1320 Սեֆէր 20 թուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազլը խան, Հէզարէն փողոց, թիւ 14, Ռօպէրթսի վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հաստատութիւններուն

- Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
- Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Գանչէ Գափուսու Թրամվէյի համբան, Թ. 40, մոլքատան մօտ։
- Պոլիս, Մ. Ի. Սառօք, Շէյխ Իւլ Իսլամ խան, Գանճէ Գափուսու թիւ 10։
- Պոլիս, Ասպար պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։
- Պոլիս, Գ. Ս. Այմէլօղլու, Էմին-Էօնիւ Գանչէ Գափուսու Իզմիր փողոց։
- Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անաստասիատիս չարշըյի հրապարակ։
- Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրէա, Մոտա հասանէսի։
- Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
- Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Մեծ Փողոց
- Երէնգիւղ, Թէօտոր Իօաննիտէս, Նամակատան մօտ։
- Շիշլի, Մ. Է. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ ճատտէսի, թիւ 137։
- Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրէռնց, թիւ 12 Թիւնէլ խան։
- Բէնտիք, Բ Սոմմարիպա
- Մեծ Կղզի, Ռէսուլ էֆ.
- Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլուտէս, կայարանի հրապարակ։
- Սան Ստէֆանօ, Բէչչէճեան էֆ.

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ПРОВОДНИКЪ
1888

ԲՐՈՎՈՏՆԻՔ

Ռուսական դիմացկուն և վայելուչ լաստիկներ։ Մեր յարգոյ յաճախորդներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս 1888 թուականն և մարքան կրող լաստիկին վրայ, որ համաշխարհիկ համբաւ կը վայելէ։

Կը ծախուի կօշիկի գլխաւոր վաճառատուներուն մէջ։

Ընդհ. մթերանոց

Պոլիս, Պէօյիւք Թիճարէթ խան, ԷՏ. ԳԷՕԼԼԷՐ, յաջորդ Ֆէրտինանտ Շմիտ։ 50—46

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յօդացաւը, ճմլուած, վէրք եւն. անման դեղ պատուհասներու և կոչերի համար։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. փնտռել մեր ստորագրութիւնը։ 18—9

ԹՈՄԱՍ ՌՈՒԲԼՕՔԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հոլի, կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տրաօ	4311	Հիմալէօ	1531	Մօրէլլօ	3709	Սաֆօ	1119
Ալեքթ	3607	Տամինօ	938	Հինտու	3720	Մէքսաքօ	3557	Տիրիօ	1735
Անճէլօ	1541	Տակրօ	2383	Հոռաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Աթրանքօ	2277	Տրակօ	1713	Հումպէօ	595	Մոնգիպէլլօ		Սէլէ	1208
[illegible]	1822	Տրեսամօ	504	Իսքիա	2354	Մուրճիլլօ	3419	Թէրմօ	1322
[illegible]	1264	Էսպրօ	3464	Իտանօ	5540	Նէքօ	1333	Ռ. Ռուբաթթինօ	1546
[illegible]	148	[illegible]	1520	[illegible]	1080	[illegible]	1100	[illegible]	[illegible]
[illegible]	871	Էթնա	84	[illegible]	[illegible]	[illegible]	336	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1887	Ֆրիոն	954	[illegible]	580	Սիլվանօ	536	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1344	Ֆինլանտա	1828	Քափրի	1760	[illegible]	637	[illegible]	[illegible]
[illegible]	1094	Ֆլամինիօ	549	Լէօ	1053	[illegible]	510	[illegible]	1281
[illegible]	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէտանթօ	3272	[illegible]	329	[illegible]	289
[illegible]	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	[illegible]	553	[illegible]	1350
[illegible]	4235	[illegible]	1143	Լօրէնցօ	3191	Բօլլօ	613	[illegible]	120
[illegible]	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	[illegible]	789	[illegible]	
[illegible]	895	[illegible]	1625	Մարէնկօ	1373	[illegible]	36	[illegible]	

Ընդհանուր վաճառքով Հոլէն հոս հասած են

Ֆլիօ շոգենաւը, նաւապետ Արմսթրօնկ։

Ալեբբօ շոգենաւը, նաւապետ Լայմթոն։

Ընդհանուր վաճառքով Հոլէն հոս կը սպասուին.

Moroffo շոգենաւը, նաւապետ Պօքսէլ.

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ

Թիւ 22 24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—38

Ի Լ Ա Ն

Խազինէի Խասսայի Շահանէ

Խազինէի Խասսայի Շահանէ տէրօ խասարէսի իչիւն պիր սէնէյի քամիլէ զարֆընտա միւպայաա օլունմագ քէթէն թօփ իլէ հասըր սիւփիւրկէ մեվգըի միւնագասայա գօնուլմաղընտան չէրաիթը միւթէֆէրրիաթը անլամագ վէ միւնագասայա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին խուզաթէ օն նիսպէթինտէ թէմինաթ ագչէսինի վէ խա միւթէյաքիր քէֆալէթնամէի միւթէթահըպէն սաաթ օնտա գատար Խազինէի Ճէլիլէի միւշարըլէյհայա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 26 քեան. սանի 323 3—3

Ի Լ Ա Ն

Շիրքէթի Խայրիէտէն

Շիրքէթէ մախսուս նումունէսինէ մուվաֆըգ օլարագ էն պիրինճի ճինստէն օլմագ իւզրէ, մօզօթ նէֆթի 2500 քիլօ, ինկիլիզ պէզիրի 600 քիլօ. չիլ պէզիր 800 քիլօ, գայնամըշ պէզիր 2500 քիլօ, ալէսթ իւսթիւպիւ 8000 քիլօ, գայա իսթիւպիւ 2500 քիլօ, թօրբագ սարըսը 300 քիլօ, թօրբագ աղըրը 300 քիլօ, զէյթուն եաղը 25,000 քիլօ։

Շիրքէթի Խայրիէ վափուրլարը իչիւն լիւզումը օլան պալատէ ճինս վէ միգտարը մուհառրէր մալզէմէնին պիր միւնագասա միւպայաա օլունաճաղը վէ աէ նէյի հալիէ չումաթընըն էքսիլթմէ պէնճշէնպէի կիւնիւ գարարը գաթիսի վուքիւ պուլաճաղընտան թալիպ օլանլարըն տէբօզիթօ ագչէսինի միւսթաահըպէն էսվէյի մէզգիւրէ գատար պազար իրթէսի վէ պէնճշէնպէի կիւնլէրի Շիրքէթի մէզգիւրէ մէճլիսի իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 6

⁂

Ազդ.— Շիրքէթի Խայրիէ շոգենաւերու ժամանակացոյցերուն տպագրութիւնը տեղի պիտի ունենայ նուազուրդի միջոցաւ։ Նուազուրդին մասնակցիլ ուզողներէն կը խնդրուի Շիրքէթի Խայրիէ վարչութեան ներկայանալ երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը. 20 օսմ. ոսկի երաշխաւորութեան գումար մը բերելով իրենց հետ։ Վերջնական նուազուրդը տեղի պիտի ունենայ 1908 փետր. 11/24ին։ 10—5

Cie RUSSE

Navigation a Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Յունուար

Բշ. 29/11 Պիրէոս, Աղեքսանդրիա, կէսօրէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոր-Սայիտ և Սուէզ ալ նաւահանգիստներուն մեկնող շոգենաւերուն հետ։

Գշ. 29/11 Օտեսա ժամը 4ին։ Հաղորդակցութիւն Ղրիմ-Կովկաս, Ղրիմ-Ազով, Օտեսա-Խերսոն, Օտեսա-Նիքոլայեվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։

Դշ. 30/12 Սեվաստոփոլ ժամը 0ին։

Եշ. 31/13 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր Սայիտ, Աղեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։

Շբ 2/15 Օտեսա, ժամը 12ին։

50—1

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

ՄՏԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

փետր. 18ին, Ժօնի, Մարսիլիայէն

փետր. 24ին, Իմէրէդի, Սեւ ծովէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

փետր. 11ին, Մինկրէլի, Մուստաֆա եւ Մարսիլիա։

փետր. 12ին, Գրապանդ, Անվէրս

փետր. 19ին, Ժօնի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք

փետր. 25ին, Իմէրէդի, Մարսիլիա

փետր. 25ին, Էժիբդ. Անվէրս

Ա	կարգ	Բարիզի	համար	200 ֆր
»	»	Մարսիլիոյ	»	160
Բ	»	Բարիզի	»	150
»	»	Մարսիլիոյ	»	120

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։

Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէփի ճամբով)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։

15 50—32 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

«ԱՐԵՒԵԼՔԻ» ԹԵՐԹՕՆԸ (87)

ԺԱՔ ՊՐԻԵՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՄՕՐ ՄԸ ԱՆՑԵԱԼԸ

Ը.

Բիէր Մօրանի առաջարկը փորձիչ էր։ Լիւսիէն գիտէր ծերունիին [illegible] ըլլալը։ Արդէն իսկ հազար ֆրանք առած էր իբր ճամբորդութեան ծախք՝ Վիլֆրանշէն դէպ ի Վիշի երթալուն առթիւ, թէեւ Բիէր Մօրան ըրած ըլլար բոլոր ծախքերը։ Մնաց որ՝ հիւանդը աւելի բացորոշ կերպով պարզեց իր միտքը, որ սա գաղափարով սեւեռուած էր.

—Եթէ երբեք աղջիկս կարենաք գտնել, ուզածնիդ պիտի տամ ձեզի. եթէ բան մը չուզէք՝ հարիւր հազար ֆրանք պիտի կտակեմ ձեզի։

Այդ գումարը շլացուց պատճառեց Լիւսիէնի, մանաւանդ որ գիտէր թէ հիւանդին օրերը համրուած էին։ Յաճախ սա մտածումը կ'ունենար, Բիէր Մօրանը քննած ու դիտած ատեն.

—Մինչեւ ձմեռ չպիտի կրնայ ապրիլ։

Ու Լիւսիէն հարիւր հազար ֆրանքի տիրացած կը տեսնէր ինքզինքը, այսինքն իր բաղձացած գումարէն շատ աւելի։ Այդ գումարով պիտի կրնար Բարիզ հաստատուիլ և հանգստօրէն ապրիլ, սպասելով որ յաճախորդներ ու յաջողութիւն ձեռք ձգէ։ Այդ հեռանկարով արբշիռ և պահ մը խորհրդածելէ յետոյ՝ Լիւսիէն պատասխանեց.

—Ինչպէս ձեզի ըսի արդէն, Ռիպիէր ընտանիքը ի՛նչ ալ չէր գիտեր ո՛ւր երթալը՝ Վիլֆրանշէ մեկնած ատեն։ Որոշ ծրագիր մը չունէին այդ մասին։ Բայց պիտի գրեմ, պիտի տեսնեմ, հասկնալու համար թէ ո՛ւր կը գտնուին անոնք։ Կը խոստանամ քիչ ատենէն ձեզի ներկայացնել աղջիկնիդ։

—Բարեկամս, ըրէ՛ք այդ բանը, և իմ բոլոր բաղձանքներս իրագործած պիտի ըլլաք։ Ես ալ պիտի ջանամ խոստումս կատարել։

Լիւսիէն իր պատասխանին մէջ ճարտարօրէն պարզած էր ճշմարտութիւնը, ըսելով թէ Ռիպիէր ընտանիքը ճշդած չէր իր ճամբորդութեան ծրագիրը։ Մինակ մնալուն պէս՝ ինքզինքին խոստովանեցաւ թէ բնաւ չէր գիտեր Ռիպիէր ընտանիքին ո՛ր կողմ գտնուիլը ու ո և է նշան ալ չկար այդ մասին։

—Կրա՛ղ, դիւրին չէ հարիւր հազար ֆրանք շահիլը։ Ի՛նչ ընելու է հիմա։ Վիլֆրանշ դառնա՞մ։ Բայց չպիտի կրնամ նոր բան մը իմանալ հոն։ Աւելի լաւ չպիտի՞ ըլլայ որ Բարիզ երթամ. սակայն դարձեալ անստոյգ է։ Կրա՛ղ, շուարած վիճակի մը մէջ կը գտնուիմ։

Լիւսիէն Ռիչօ բաժնուած էր Բիէր Մօրանէն, պատրուակելով թէ նամակներ ունէր գրելիք և հետազօտութիւններ կատարելիք. բայց ճշմարտութիւնը սա էր որ խորհելու համար բաժնուած էր Բիէր Մօրանէն։ Վիշիի զբօսավայրին ծայրը կը պտտէր, Ալիէի եզերքներուն վրայ, առանց ուշադրութիւն դարձնելու իր դիմաց եկող մարդոց, երբ զինքը կանչող ուրախ ձայն մը լսեց.

—Լիւսիէն, մարդ բարեկամները այսպէս կը մոռնա՞յ։

Լիւսիէն տեղէն վեր ցատկեց և այդ խօսքերը ըսող մարդուն երեսը նայեցաւ։ Վայելուչ ու բարձրահասակ երիտասարդ մը տեսաւ, որ վերջին նորաձեւութեան համեմատ հագուած էր։ Մետաքսէ լայն փողկապ մը դրած էր, իսկ գլուխը՝ [illegible] պանամա մը։ Մանկամարդ կին մը կ'ընկերանար, պատոտ արդուզարդ մը ըրած և ճերմակ փետուրներով գլխարկ մը դրած։ Լիւսիէն քանի մը րոպէ քննելու պէտք ունեցաւ՝ այդ երկու անձերը ճանչնալու համար, որոնք Միլօն ու Մարիէթն էին։ Լիւսիէն տեղեկութիւն չունէր թէ Վիշի կը գտնուէր Միլօ, ջաղացքի արկածէն ի վեր տուներէն տեսած չըլլալով զանոնք։ Իրիկուն մը, Բօմէրս օրճարանին մէջ ամէնուն առջեւ իր բարեկամին ըսած էր թէ Ժընեվ պիտի երթար, ուր պաշտօն մը կ'առաջարկուէր իրեն։ Մասնաւոր պարագաներու բերմամբ՝ ուր կը կատարուէր այդ ուղեւորութիւնը, Միլօ չուզեց աւելի բացորոշ կերպով խօսիլ։ Մնաց որ՝ Լիւսիէն բացայայտ կերպով կը խուսափէր Միլօի ներկայութենէն։ Հետեւաբար դիւրին է ըմբռնել Լիւսիէնի զարմանքը, երբ Միլօն ճանչցաւ։

—Ի՛նչ կ'ընես հոս, Վիշիի մէջ, յարեց Միլօ գոհունակ ժպիտով մը և Հարաւցիի շեշտով, զոր չէր կրցած դիւրաւ թօթափել Վիլֆրանշի մէջ կրած անխնամ հագուստներուն պէս։

Լիւսիէն տակաւին չէր սթափած իր զարմանքէն, կծու շեշտով մը պատասխանեց.

—Ես ալ կրնամ միեւնոյն հարցումն ուղղել քեզի, մանաւանդ որ ճենթլմէնի պէս հագուած ես։

Այս վերջին խօսքը հաճոյք պատճառեց Միլօի։ Ցոխորտալից երեւոյթ մը առաւ, և ոսկի կոթով գաւազանը թեւին տակ, իր հասակը ցցեց, ճկունութիւնը ի վեր հանելու համար։ Ու զուարթ ժպիտով մը պատասխանեց.

—Արդէն ինծի ըսող եղաւ թէ շիք երիտասարդ մը դարձած եմ։

Արդարեւ, Միլօ լաւ կերպարանք մը առած էր։ Ճարտար դերձակի մը յանձնարարուած կապոյտ զգեստ մը կը կրէր, ինչպէս նաեւ ճերմակ ժիլէ մը, փայլուն կօշիկներ ու լամբակին վրայ՝ ծաղիկ մը։ Հայր Բաուքալէի դրամը ծառայած էր այդ կերպարանափոխութեան։ Մարիէթ ալ շիքցած էր, Միլօի բացառութեան համաձայն։ Մէկ քանի օր բաւ եղած էր, լաւ կարուհիի մը և ճարտար նորդիկի մը օգնութեամբ, Բաուքալէի հոգեզաւակը կերպարանափոխելու մանկամարդ վայելուչ կնոջ մը։ Իր ճերմակ փետուրներով մեծ գլխարկով և կիպիւրով զարդարուն կապոյտ մետաքսէ իր շրջազգեստով հմայիչ, գեղեցիկ ու թարմ երեւոյթ մը առած էր գարնան առաւօտ մը պէս։ Լիւսիէն ո և է ուշադրութիւն չէր դարձներ Մարիէթի. Միլօն միայն կը զբաղեցնէր զինքը։ Քիչ մը նեղացած, Մարիէթ մօտեցաւ և չարաճճի ձայնով մը ըսաւ.

—Պարոն Լիւսիէն, զիս չէ՞ք ճանչնար միթէ։

Լիւսիէն մանկամարդ կնոջ երեսը նայեցաւ և գոհ մնաց որ այդքան գեղեցիկ կը գտնէր Մարիէթը։

—Դո՛ւն ես, Մարիէթ։ Շնորհաւորութիւններս, սիրելի բարեկամուհիս։ Վիշիի մրցադաշտին վրայ մեծ տպաւորութիւն առաջ պիտի բերես։

—Է՛հ, թերեւս չէիր խորհեր այդ ճշմարիտ խօսքը ըսելու, բայց սա ստոյգ է թէ Բիարիցի մէջ, ուր աղուոր կիները չեն պակսիր, Մարիէթ աննշմար չպիտի անցնի։

—Զբօսանքի՞ կ'երթաք։ Շատ գոհ երեւոյթ մը ունիք երկուքնիդ ալ։

—Այո՛, լաւ կեանք մը կը վարենք, պատասխանեց Միլօ անփութօրէն։

—Ժառանգութեա՞ն մը տիրացաք միթէ։

—Ո՛չ, աշխատութեանս արդիւնքն է։

—Ի՞նչ կ'ընես։

—Օ՛հ, շատ մը գործեր որոնք քեզ չեն շահագրգռեր։ Արդիւնքը միայն կարեւոր է, այնպէս չէ՞։

Միլօի ըրած գործը փառասիրութիւն գգուող բան մը չէր։ Միլօ վստահ էր թէ Լիւսիէն նախապաշարումներ չունէր այդ տեսակ գործերու մասին։

Շարունակելի

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՕՑԱՃԵԱՆ